

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการพักอาศัยในวัดปลูกศรัทธา เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ

THE OPINION OF STUDENTS TOWARD WAT PROOKSATHA LIVING
LADKRABANG DISTRICT, BANGKOK

โดย

นายโกสินทร์ ประหยัด

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตสัตว์

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

รฟว

ก ๑๖๖ ๓

๑๕๔๗

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

58814

ปีการศึกษา 2547

10 ก.พ. 2549

114๓๑04๑
b.
i.

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน.....
วัน,เดือน,ปี.....

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา การพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธาส่งที่ศิษย์วัดได้รับคือ ประหยัดค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน มีความสงบและมีสมาธิ บรรยากาศเหมาะกับการอ่านหนังสือ ได้ฝึกความอดทน ตื่นนอนแต่เช้า รับการอบรมธรรมะและศาสนพิธีทางศาสนาจากพระ ส่วนเรื่องผลเสียจากการพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา โดยรวมแล้วมีน้อยมากเช่น ขาดความอิสระในการออกไปเที่ยว ถูกมองจากเพื่อน ๆ ว่าเป็นคนยากจน นำอายุ ส่วนกฎระเบียบกติกากการพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา พระอาจารย์ มหาสมบัติ เจ้าอาวาส วัดปลุกศรัทธาได้กำหนดไว้ 12 ข้อ ศิษย์วัดส่วนใหญ่ปฏิบัติได้ครบทุกข้อ กิจกรรมหรือกิจวัตรประจำวันของศิษย์วัดที่ต้องทำคือ ต้องตื่นนอนแต่เช้ามีคเพื่อเตรียมออกถือข้อมเดินตามพระบิณฑบาต หลังกลับจากบิณฑบาตต้องจัดกับข้าว ตักข้าวประเคนพระ คอยดูแลเวลาพระฉันท์ เวลาพระฉันท์เสร็จก็รวบรวมถ้วย-จานที่พระฉันท์ลงไปล้างและปิดกวาดกุศลา ส่วนเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธานั้นมีเป็นส่วนน้อยเช่น ศิษย์วัดมีจำนวนน้อยต้องทำงานหนัก เรียนเล็ก ค่ำกลับวัดคึก ไปเรียนไม่ทัน ตื่นบิณฑบาตไม่ทัน ความขัดแย้งระหว่างเด็กวัดด้วยกัน ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของศิษย์วัดเกี่ยวกับการพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธาคือ ควรรับศิษย์วัดเพิ่มมากขึ้น มีบทลงโทษผู้กระทำความผิดให้ชัดเจน และควรมีการประชุมปรึกษาเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน การจัดระบบการทำงานแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบสัปดาห์ละครั้ง ศิษย์วัดควรมีความสามัคคีกัน การทำงานเป็นกันเอง วัดปลุกศรัทธาควรมีทุนการศึกษาให้กับศิษย์วัดที่ช่วยเหลืองานดีและควรมีห้องอ่านหนังสือ คู่มือ อินเทอร์เน็ตเป็นห้องส่วนรวม

ความคิดเห็นของนักศึกษาหลังจากการพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา สิ่งสำคัญที่ศิษย์วัดได้รับหลังจากออกจากวัดปลุกศรัทธาไปแล้ว คือ ความรับผิดชอบ ความอดทน ความขยัน ประหยัด และได้รับการปลูกฝังนิสัยตื่นนอนแต่เช้า การแบ่งเวลาการทำงานกับการเรียน การเอาใจเขามาใส่ใจเรา การเป็นคนมีคุณธรรมเกรงกลัวต่อบาป การปรับตัวเข้ากับสังคมและรู้จักช่วยเหลืองานสังคม ศิษย์วัดรุ่นพี่ได้แนะนำรุ่นน้องว่าถ้าเข้าไปพักอาศัยอยู่ในวัดปลุกศรัทธาถือว่าเป็นสิ่งที่ดีมาก เพราะว่ามันจะประหยัดค่าใช้จ่าย ฝึกความรับผิดชอบ ระเบียบวินัย ความอดทน ความขยัน ได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ได้รู้ถึงความยากลำบาก คุณค่าของเงินของเวลา พิธีกรรมทางศาสนา ศาสนพิธีของสงฆ์ มีจิตใจที่ดีงาม ในการอยู่วัดต้องช่วยเหลือกันและกันทำงานด้วยความเต็มใจอย่าให้หน้าที่บกพร่อง ปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด และการอยู่วัดไม่ใช่เป็นสิ่งที่ยากลำบากนำอายุ แต่การอยู่วัดต้องมีความอดทนขยันรู้จักแบ่งเวลาการทำงานกับการเรียนให้เป็น นอกจากนั้นแล้ววัดยังได้หล่อหลอมให้ศิษย์วัดหรือเด็กวัดทุกคน สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เพราะศิษย์วัดได้รับการปลูกฝังเรื่องในที่สำคัญ ๆ คือ ความกตัญญูกตเวที ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เป็นคนก้าวร้าว มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติอยู่ในศีลธรรม มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ความอดทนอดกลั้น รู้จักมองโลกในแง่ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

ในการทำปัญหาพิเศษเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ ในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์และความช่วยเหลือจากหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดร.ราตรี ศิริพันธุ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำปัญหาพิเศษที่ได้สละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำ และติดตามผลพร้อมทั้งช่วยเหลือในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดระยะเวลาในการทำปัญหาพิเศษ

ขอขอบพระคุณ พระอาจารย์ มหาสมบัติ เจ้าอาวาสวัดปลุกศรัทธา ที่ได้เอื้อเฟื้อสถานที่ในการทำปัญหาพิเศษ และได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ในการทำปัญหาพิเศษ ขอขอบคุณศิษย์วัดที่ได้ให้ข้อมูลความคิดเห็นในการทำปัญหาพิเศษ

ขอขอบคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ โดยเฉพาะนายเสาร์ แก้วสุรีย์ นางสาวสำลี บำเหน็จ นายธง พรหมจินดา นายประพจน์ ปวงสุข นายสมหมาย ขาวผิว นายอรุณ หนูสังข์ นางสาวลำพูน ยิ่งดี และน้อง ๆ ที่เป็นกำลังใจ และช่วยเหลือให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำปัญหาพิเศษในครั้งนี้จนประสบผลสำเร็จ

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครอบครัว และอาจารย์ ที่คอยเป็นกำลังใจและกำลังทรัพย์ในการศึกษาและจัดทำปัญหาพิเศษในครั้งนี้

โกสินทร์ ประหยัด

เมษายน 2548

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อปัญหาพิเศษ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	2
1.3 ขอบเขตของปัญหา.....	2
1.4 นิยามศัพท์.....	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
บทที่ 2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	4
2.1 ความหมายของวัด.....	4
2.2 บทบาทของวัด.....	5
2.3 วัดปลูกศรัทธา.....	9
2.4 นักศึกษาและหอพัก.....	12
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	24
3.1 ประชากร.....	24
3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	24
3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	24
3.2.2 วิธีดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์และลักษณะของแบบสัมภาษณ์.....	24
3.2.3 วิธีการดำเนินการสัมภาษณ์.....	24
3.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	25
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล.....	26
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	36
บรรณานุกรม.....	40
ภาคผนวก.....	44

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

สุเมธ การศรีทอง และคณะ (2545 : 136) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาไทยเริ่มขึ้นจากภายในครอบครัวแล้วขยายออกไปยังวัด วัง และโรงเรียน ดังนั้นวิธีการจัดการศึกษาจึงมีรูปแบบของการสั่งสอนในทุกองค์ประกอบของการศึกษา ที่เห็นได้ชัดคือ คุณธรรมที่เป็นเนื้อหาวิชาหลักของหลักสูตร คุณธรรมของผู้เป็นครูและศิษย์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในกระบวนการต่างๆของการศึกษา ดังจะเห็นได้จาก พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงจัดการศึกษาของพระองค์อย่างเป็นระบบ นับตั้งแต่การจัดหลักสูตรการศึกษา ระเบียบการศึกษา การสอน และทรงทะนุบำรุงพระธรรมวินัยให้รุ่งเรือง ทำให้พระองค์มีความรู้ ความสามารถในการเผยแพร่พระธรรมคำสั่งสอนแก่ประชาชน ได้ดีขึ้นต่อนั้น วัดจึงเป็นแหล่งวิทยาการทางการศึกษา คนในชุมชนได้เรียนรู้วัฒนธรรม และคุณธรรมจากจิตรกรรมฝาผนัง โบราณและจากการสั่งสอนของพระสงฆ์

การจัดตั้งโรงเรียนและโรงเรียนในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เปิดโอกาสให้ราษฎรทุกระดับชั้นได้เล่าเรียน โดยทั่วถึงกัน การเรียนหนังสือที่พระองค์ทรงเน้นให้จัดการเล่าเรียนเพื่อให้คนรู้วิชาและประพฤติดี ดังพระราชดำรัสที่ว่า

“นักเรียนทั้งปวงจะรำเรียนวิชาความรู้แล้วเลือกเฟ้นข้อปฏิบัติแต่ที่ดีแท้ดียิ่ง แล้วประพฤติตามจะได้เจริญประ โยชน์ความสุขแก่ตน เป็นทางที่หากินโดยชอบธรรมเป็นที่ตั้งแห่งวงศ์ตระกูลของตนสืบไป ภายหน้า ”

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ยังได้ทรงมีพระราชดำริให้มีการสอนพระพุทธศาสนาในโรงเรียน ทั้งในกรุงและหัวเมืองด้วย (สุเมธ การศรีทอง, 2545 : 136) ทรงวิตกว่าเด็กชั้นหลังจะห่างเหินจากศาสนาและไม่มีธรรมะในใจ การที่ทรงจัดตั้งโรงเรียนในวัด ก็ด้วยทรงมีจุดมุ่งหวังส่งเสริมให้เด็กสนใจศาสนา พระสงฆ์ที่เป็นครูสอนย่อมสั่งสอนศีลธรรมแก่เด็กควบคู่ไปด้วย และวัดจะเป็นสิ่งแวดล้อมที่ดีของเด็ก พระองค์จึงทรงส่งเสริมให้พระสงฆ์มีกำลังสั่งสอนธรรมปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ หนังสือเรียนแบบหลวงพระราชทานแก่พระภิกษุสงฆ์ไปฝึกสอนด้านศีลธรรมทั้งนี้สมเด็จพระมหาสมณเจ้าฯ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ทรงสนองพระราชดำริด้วยการนิพนธ์หนังสือ เเบญจศีล เเบญจธรรม นอกจากนั้นในหลักสูตรมูลสามัญขั้นต่ำและขั้นสูงยังมีการสอน ธรรมจารี ทัฬหะ 2 ชั่วโมงด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังคุณธรรมนั้น ได้มีปรากฏในพระราชดำรัสและพระราชนิพนธ์หลายแห่ง ทรงมีพระดำรัสเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม รศ.125 แสดงถึงความเข้าใจผิดของผู้เรียนต่อการศึกษา ที่มุ่งแสวงหาวิชาความรู้แต่เพียงอย่างเดียว พระองค์ทรงอธิบายว่า โทษที่เข้าใจไม่ตรงนี้แหละทำให้ฉันทะทรมาน เธอทั้งหลายจึงมุ่งจะเรียนเฉพาะหนังสือหรือแม้ปริยัติธรรม ไม่นำพาถึงคุณธรรมและความประพฤติ กล่าวคือไม่ตั้งใจจะทำอรรถาธิบายให้งาม และจะประพฤติก็ทรมาน เรียนก็ไม่เจริญความรู้ทรมานไปตามกัน (ไพฑูริย์ สนิทรัตน์, 2544 : 75-79)

สถานศึกษานอกจากจะเป็นแหล่งให้ความรู้วิชาการต่าง ๆ แล้วต้องปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรมให้กับนักศึกษาด้วยเช่นกัน ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นอีกคณะหนึ่งที่มีการจัดการเรียนการสอน ในหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต(ค.อ.บ.)ต่อเนื่อง 2 ปี 3 สาขาวิชาคือ สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-ผลิตภัณฑ์ สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-ผลิตภัณฑ์ และสาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร ซึ่งรับนักศึกษาที่จบระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงเข้าศึกษาต่อ นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาต่อมีทั้งจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ดังนั้นนักศึกษาที่มาจากต่างจังหวัด จึงต้องเข้ามาพักอาศัยในหอพัก บ้านเช่า นอกจากนั้นแล้วยังมีอีกส่วนหนึ่งที่เข้าพักอาศัยในวัดที่ตั้งอยู่บริเวณรอบๆ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วัดปลูกศรัทธาเป็นอีกวัดหนึ่งที่ได้ให้ความอนุเคราะห์รับนักศึกษาเข้าไปพักอาศัย ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักศึกษา ในการประหยัดค่าใช้จ่าย และปลูกฝังคุณธรรม ความเป็นคนดีให้กับนักศึกษา วัดปลูกศรัทธาจึงมีบทบาทและมีความสำคัญต่อนักศึกษาส่วนหนึ่งที่ได้เข้าพักอาศัยอยู่ในวัดเป็นอย่างยิ่ง โดยได้มีการรับนักศึกษาที่เรียนอยู่ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่

ผู้วิจัยในฐานะนักศึกษาที่พักอาศัยในวัดปลูกศรัทธาและเป็นศิษย์วัดคนหนึ่ง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่พักอาศัยในวัดปลูกศรัทธา เพื่อเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาที่จะเข้ามาพักอาศัยในวัดปลูกศรัทธา ในรุ่นต่อไป รวมทั้งหน่วยงานอื่นๆ เพื่อเป็นข้อมูลที่จะใช้ในการจัดการแหล่งที่พักอาศัยสำหรับนักศึกษาต่อไป อีกทั้งจะเป็นการเผยแพร่ให้เห็นถึงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และกระบวนการในการพักอาศัยในวัดปลูกศรัทธาและการเป็นศิษย์วัด

1.2 วัดอุปประสงค์

1. เพื่อศึกษา พฤติกรรม ลักษณะนิสัยทั่วไปของนักศึกษาก่อนเข้าพักอาศัยในวัดปลูกศรัทธา
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการพักอาศัยในวัดปลูกศรัทธา

1.3 ขอบเขตของปัญหา

ประชากร คือนักศึกษาที่พักอาศัยในวัดปลูกศรัทธา เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ โดยทำการสุ่มสุรณเป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับงานเพื่อการศึกษานี้ ไม่นับญาติเห็นนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าศึกษาจากประชากรทั้งหมด รวมจำนวนทั้งสิ้น 8 คน
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เนื้อหาที่ศึกษา โดยศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา แบ่งเป็น 3 ประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ข้อมูล พฤติกรรม ลักษณะนิสัยทั่วไปของนักศึกษาก่อนเข้าพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา
3. ความคิดเห็นของนักศึกษาหลังจากการพักอาศัยอยู่ในวัดปลุกศรัทธา

1.4 นิยามศัพท์

ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางความคิดทั้งทางบวกและลบที่มีต่อการพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่พักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา

วัด หมายถึง วัดปลุกศรัทธา แขวงลาดกระบัง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ

การพักอาศัยในวัด หมายถึง การใช้ชีวิต และอาศัยอยู่ในวัด โดยต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ทางวัดกำหนดไว้

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบข้อมูล พฤติกรรม ลักษณะนิสัยทั่วไปของนักศึกษาที่พักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา
2. ได้ทราบความคิดเห็นของนักศึกษาที่พักอาศัยอยู่ในวัดปลุกศรัทธา
3. ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเกี่ยวกับที่พักอาศัยของนักศึกษา

บทที่ 2

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดของนักศึกษาที่มีต่อการพักอาศัยอยู่ในวัดปลุกศรัทธา เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ ปีการศึกษา 2547 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา พฤติกรรม ลักษณะนิสัย สภาพทั่วไปของนักศึกษาก่อนพักอาศัยอยู่ในวัดปลุกศรัทธา และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการพักอาศัยอยู่ในวัดปลุกศรัทธา ทั้งนี้เพื่อให้งานวิจัยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพจึงได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 ความหมายของวัด
- 2.2 บทบาทของวัด
- 2.3 วัดปลุกศรัทธา
- 2.4 นักศึกษาและที่พักอาศัย
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของวัด

สุเมธ การศรีทอง และคณะ (2545 : 136) กล่าวถึงความหมายของวัดไว้ว่า วัดเป็นสถานที่ทางศาสนา ประกอบด้วยเสนาสนะและอาคารถาวรวัตถุต่างๆ เป็นที่พำนักอาศัย ศึกษาปฏิบัติพระธรรมวินัยและประกอบศาสนกิจของพระภิกษุสงฆ์ ตลอดจนเป็นที่บำเพ็ญกุศลต่างๆ นอกจากนี้วัดยังเป็นศูนย์กลางบริการทางการศึกษาและทางสังคม รวมทั้งเป็นแหล่งส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและประเพณี

บุญศรี พานะจิตต์ และคณะ (2545 : 136) กล่าวไว้ว่า วัดหมายถึง สถานที่ที่เป็นสถาบันทางของพระพุทธศาสนามีฐานะเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติว่าด้วยคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ซึ่งประกอบด้วย เสนาสนะและอาคาร ถาวรวัตถุต่างๆ อันเป็นที่พำนักของพระสงฆ์ เพื่อศึกษาปฏิบัติพระธรรมวินัย และประกอบศาสนกิจ ตลอดจนเป็นที่บำเพ็ญกุศลและจัดศาสนพิธีของพุทธบริษัท โดยมีเจ้าอาวาสเป็นผู้แทนของวัดในกิจการทั่วไป

จากที่มีผู้รู้ความหมายของวัดพอสรุปได้ว่า วัดหมายถึง สถาบันทางศาสนาที่ประกอบด้วย เสนาสนะอาคารถาวรวัตถุต่าง ๆเป็นที่พำนักของพระสงฆ์และปฏิบัติพระธรรมวินัย ประกอบศาสนพิธี บำเพ็ญกุศลของพุทธบริษัท และศูนย์กลางทางการศึกษาและศิลปวัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 บทบาทของวัด

กัจจก จันทวงษ์โส (2536 : 125) ได้กล่าวไว้ว่า สังคมไทยในอดีตมีพระสงฆ์และวัดเป็นศูนย์กลาง และเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้แทนของวัดที่คอยชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติตนของพุทธศาสนิกชนให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องตามทำนองครองธรรม เพื่อก่อให้เกิดความศรัทธาเชื่อถือว่า พระสงฆ์เป็นผู้มีสติปัญญารอบรู้วิชาการต่าง ๆ เหนือกว่าประชาชนทั่วไป สามารถให้คำปรึกษาแก่ประชาชนที่มอขอคำปรึกษาได้ เพราะ โดยปกติแล้วประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศไทยนับถือศาสนาพุทธและยอมรับนับถือความสามารถของพระสงฆ์ตลอดมา ดังในสมัยสุโขทัยพระเจ้าแผ่นดินทรงใช้วัดเป็นสถานที่ให้การศึกษาอบรมประชาชน ควบคู่ไปกับการทำพิธีการศาสนา ส่วนพระองค์ก็ทำหน้าที่เผยแผ่และอบรมประชาชนให้มีคุณภาพเพื่อสนองนโยบายบ้านเมือง ต่อมาในสมัยกรุงศรีอยุธยาสภาพสังคมมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ทำให้วัดมีบทบาทต่อประชาชนมากตามไปด้วย โดยเฉพาะด้านให้การศึกษาแก่ประชาชน วัดจะต้องให้ความรู้ตามความสามารถของพระสงฆ์ที่ผู้สอนหรือถ้าประชาชนต้องการมีความรู้เพิ่มเติมก็จะแสวงหาพระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการของเขาเหล่านั้น และนิยมฝากลูกหลานให้เป็นศิษย์เข้าศึกษาเล่าเรียนวิชาความรู้ในด้านที่เกี่ยวกับการป้องกันตัว และการเขียนหนังสือทั้งภาษาไทยและบาลีเพื่อเป็นการเตรียมเข้าสู่อุปสมบทต่อไป และในทำนองเดียวกัน กรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นในสมัยรัชกาลที่ 4 การศึกษาต่าง ๆ ก็ยังจัดอยู่ในวัด ดังจะเห็นได้จากการสร้างหอสมุดเทศาภิบาลในวัดพระศรีรัตนศาสดารามเพื่อใช้เป็นที่ให้ราชบัณฑิตศึกษาพระปริยัติธรรม และสร้างวัดโพธิ์ขึ้นพร้อมทั้งวาดภาพฤกษ์ดีคั่น เขียนตำรายาต่าง ๆ ไว้ตามระเบียง โบสถ์และวิหารเพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้ศึกษาหาความรู้ วัดจึงมีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่ให้การศึกษาทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพ ระบบการศึกษาเป็นทั้งในระบบโรงเรียน นอกกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย จะเห็นได้ว่าในอดีตวัดเป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบอย่างแท้จริง

สังคมไทยในอดีตนั้น ประชาชนส่วนใหญ่นิยมนำบุตรหลานไปฝากเป็นศิษย์วัดหรือให้บวชเรียน เพราะถือว่าบุตรหลานเมื่อบวชแล้วจะได้รับการอบรมและศึกษาธรรมะจากพระ ซึ่งพระในอดีตเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเหนือกว่าประชาชน เป็นที่ศรัทธาเคารพนับถือของประชาชน วัดจึงมีบทบาทที่สำคัญกับสังคมไทยในอดีต

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2543 : 123) ได้กล่าวไว้ว่า ในปัจจุบันไทยได้นำเอาวิธีการพัฒนาชุมชนในรูปของการศึกษามวลชนและการพัฒนาชุมชนในชนบทเพื่อแก้ปัญหาความด้อยพัฒนาของประชาชนในชนบทที่อยู่ห่างไกลความเจริญมีความเป็นอยู่ค่อนข้างยากจนขาดแคลนสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต ขาดการศึกษาและบริการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ทำให้ประชาชนในพื้นที่มีการตื่นตัวและสนใจในการประกอบอาชีพมากขึ้น ประกอบกับประชาชนเหล่านั้นมีความจำเป็นที่จะต้องดิ้นรนเพื่อการอยู่รอดจึงเป็นเหตุให้ประชาชนที่อยู่ในชนบทต้องหันไปทำมาหากินเพื่อเลี้ยงชีพมากขึ้น จึงไม่มีเวลาเอาใจใส่ในการบูรณะวัดวาอารามและเข้ารับการอบรมอย่างที่เป็นอยู่ในสมัยก่อน การเปลี่ยนแปลงทางสภาพสังคมไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และเศรษฐกิจดังกล่าวทำให้ความสำคัญและบทบาทของวัดลดน้อยลงในด้านการอบรมสั่งสอนศีลธรรมแก่ประชาชน ความจำเป็นในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ดังเช่นที่เคยมีมาในอดีตก็หมดไปเหลือเป็นเพียงสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและเป็นแหล่งเผยแพร่ธรรมะเท่านั้น

สังคมไทยในปัจจุบันนั้น ได้มีการพัฒนาทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ มีความเจริญ ทำให้สังคมไทยในอดีตเปลี่ยนแปลงไปจากเคยเข้ารับการอบรมจากพระ รับฟังธรรม ต้องทำมาเลี้ยงชีพตัวเองเพื่อความอยู่รอด ทำให้บทบาทของวัดลดน้อยลง

2.2.1 บทบาทของวัดก่อนพระราชบัญญัติสงฆ์ พ.ศ. 2505

จิตรกร ตั้งเกษมสุข (2541 : 107) ได้กล่าวไว้ว่า วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการอบรมศีลธรรมและความต่าง ๆ แก่ประชาชนพระสงฆ์ทำหน้าที่เทศนาสั่งสอน ตำราที่ใช้คือพระไตรปิฎก พอญรามคำแหงมหาราชทรงประกาศใช้พระพุทธศาสนาประจำชาติ วัดยังคงมีบทบาทหน้าที่สำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย ประชาชนนิยมพยานุตรหลานของตนไปฝากให้ศึกษาเล่าเรียนที่วัด มีทั้งอยู่ประจำและแบบไป - กลับ พระสงฆ์ยังคงให้การศึกษอบรมแก่เด็กและเยาวชนไทยให้เป็นผู้มีความประพฤติดี ประพฤติชอบ พร้อมทั้งได้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีแบบโบราณ และในสมัยนั้นถือเป็นประเพณีว่าผู้ชายไทยพุทธทุกคนควรจะบวชเรียนและหากจะเข้ารับราชการควรต้องบวชเรียนมาแล้ว พระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ทรงศรัทธาและเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ทรงปฏิบัติพระองค์ตามหลักธรรมคำสั่งสอนในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี และใช้วัดเป็นที่เผยแพร่ความรู้ในด้านต่าง ๆ สู่ประชาชนเช่น พระยาสิทธิทรงออกผนวช ซึ่งนับเป็นแบบอย่างในการบวชเรียน สมัยต่อมายังได้พระราชทานหนังสือไตรภูมิพระร่วง เพื่อใช้ในการสั่งสอนราษฎรให้มีคุณธรรม หนังสือเล่มนี้ได้เป็นแนวในการปฏิบัติตนของคนไทยสมัยต่อมา พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดให้จารึกตำราวิชาแพทย์แผนโบราณ ตำราหมอนวด ตำรายา และโคลงกลอนต่าง ๆ ไว้ให้ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองที่วัดโพธิ์ (วัดพระเชตุพน) จนเป็นที่กล่าวขานกันว่า วัดพระเชตุพนเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศไทย

บทบาทของวัดก่อนพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 วัดเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของประชาชน เป็นสถานที่อบรม ปลูกฝังคุณธรรม ให้กับเยาวชนประพฤติดุปฏิบัติ ในสิ่งที่ดี ๆ ซึ่งถือว่า บทบาทของวัดก่อนพระราชบัญญัติสงฆ์ พ.ศ. 2505 มีความสำคัญต่อประชาชนเป็นอย่างยิ่ง

2.2.2 บทบาทของวัดตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535

สุเมธ การศรีทอง และคณะ (2545 : 136) ได้กล่าวไว้ว่า ภารกิจของวัด 6 ด้าน คือการปกครอง การศาสนศึกษา การเผยแผ่ศาสนาธรรม การสาธารณสงเคราะห์ และการสาธารณูปการ

เนตรนริศ นาควัชร (2529 : 15-16) ได้กล่าวไว้ว่า วัดเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ขาดไม่ได้ไม่ว่าจะเป็นหมู่บ้านละแวกบ้านต่าง ๆ ก็มีวัดเป็นสมบัติร่วมกันของสังคมในท้องถิ่น ประชาชนในแต่ละละแวกบ้านต่างก็มีความสัมพันธ์ ความผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้นกับวัด ซึ่งให้ความอนุเคราะห์ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บริการแก่ชุมชนทั้งในด้านสติปัญญา จิตใจ และแม้แต่ในด้านวัตถุซึ่งเป็นส่วนรวมของชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ

รัชนิกร เศรษฐโช (2526 : 248) กล่าวถึงบทบาทที่เด่นและสำคัญของพระสงฆ์ในชนบทสรุปได้ดังนี้

1. พระสงฆ์ทำหน้าที่สั่งสอนธรรมะ และส่งเสริมให้ชาวชนบททำบุญกุศลต่าง ๆ
  2. ภิกษุอาวุโสหรือสมภารวัดทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาผู้ประนีประนอม และบางครั้งทำหน้าที่เยียวยารักษาผู้เจ็บป่วย
  3. พระสงฆ์เป็นผู้ส่งเสริมความสามัคคีในหมู่บ้าน โดยช่วยจัดความขัดแย้งของประชาชนในหมู่บ้านได้ เพราะคนส่วนมากเชื่อฟังพระผู้ทรงศีลอยู่แล้ว
  4. พระสงฆ์ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนเด็กคือที่พ่อแม่หมดความสามารถจะอบรมได้ด้วยตนเองรวมทั้งอนุเคราะห์เด็กกำพร้า
  5. พระสงฆ์เป็นผู้ช่วยสั่งสอนเทคนิคขั้นพื้นฐานซึ่งสามารถเรียนรู้ได้จากวัด เช่นสถาปัตยกรรมช่างไม้ ช่างก่ออิฐถือปูน ปรับปรุงการเกษตร เป็นต้น
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2526:123) ได้กล่าวถึงบทบาทของวัดที่ต่อชุมชนว่า ชาวบ้านมีความเลื่อมใสศรัทธาอย่างมากต่อพระพุทธศาสนาและได้พยายามร่วมกันสร้างถาวรวัตถุภายในวัด เช่น โบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญ บางวัดจะเป็นสำนักเรียนนักรธรรมและบาลี มีพระภิกษุและสามเณรจำนวนมาก ชาวบ้านจะนิยมและพอใจต่อพระภิกษุสามเณรที่ศึกษาเล่าเรียนหนังสือเพื่อเป็นการสืบต่อพระพุทธศาสนา ดังนั้นวัดจึงมีบทบาทหลายอย่าง ดังต่อไปนี้
1. วัดเป็นสถาบันทางการศึกษา สมัยก่อนที่จะมีโรงเรียน วัดเป็นสถาบันทางการศึกษา พ่อแม่จะพานุตรหลานมาบวชเรียนเพื่อศึกษา เล่าเรียน เมื่อสึกออกไปจะได้มีการศึกษา มีความรู้ไปประกอบอาชีพได้
  2. วัดเป็นสถานสงเคราะห์ ชาวบ้านที่ยากจนได้มาพึ่งบุญและอาศัยวัดเป็นที่พำนัก บางคนใช้วัดเป็นสถานที่พักเวลาจะเดินทางไปยังสถานที่ไกล ๆ
  3. วัดเป็นสถานพยาบาล พระสงฆ์บางรูปมีความรู้พิเศษในการรักษาพยาบาลผู้ที่เจ็บป่วย การรักษาเป็นการใช้สมุนไพรโบราณ
  4. วัดเป็นสถานตุลาการ ถ้าหากมีการขัดแย้งเกิดขึ้นภายในครอบครัว พระสงฆ์จะทำหน้าที่ไกล่เกลี่ย ซึ่งได้ทำหน้าที่เป็นจิตวิทยาและผู้พิพากษา
  5. วัดเป็นศาลาประชาคม วัดเป็นสถานที่รวมกลุ่มของชาวบ้านเวลาที่มีการประชุมเรื่องสำคัญ ๆ แม้แต่การประชุมของเจ้าหน้าที่ทางราชการก็ได้ใช้วัดเป็นสถานที่ประชุมด้วย
  6. วัดเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมต่าง ๆ ตามความเชื่อของพุทธศาสนา เช่น การเข้าพรรษา การทอดกฐิน ฯลฯ จะกระทำที่วัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. วัดเป็นสถานที่รวมของศิลปวัฒนธรรม เนื่องจากวัดมีความเชื่อและความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาวบ้านที่ปรากฏออกมาจะเป็นผลงานจารึกเขียนภาพตามโบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญ เป็นต้น

8. วัดเป็นสถานที่บันเทิง เวลาที่ชาวบ้านมีการจัดพิธีกรรมต่าง ๆ จะมีการจัดมหรสพที่วัดซึ่งเป็นการสมโภชตามประเพณีนิยม เช่น งานบุญแจกข้าว ทำบุญผู้ล่วงลับไปแล้ว เป็นต้น

บทบาทของวัดตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 จะเห็นได้ว่าวัดเป็นสถานที่สร้างประโยชน์ให้กับประชาชนเป็นอย่างมาก คือ วัดสามารถเป็น ตูลาการ ศาลาประชาคม สถานที่บันเทิง และเป็นสถานที่รวบรวมวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงามของไทย วัดจึงมีบทบาทที่สำคัญอย่างมากต่อสังคมไทย

2.2.3 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกับบทบาทของวัด

สุเมธ การศรัทธอง (อ้างโดย คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 41) ได้ประกาศพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 มาตรา 6 ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 12 กำหนดให้บุคคล ครอบครัว สถาบันศาสนามีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี มาตรา 23 และมาตรา 24 กำหนดไว้ชัดเจนว่า ให้มีการปลูกฝังคุณธรรมไว้ในทุกวิชา และมาตรา 33 ได้กล่าวถึงนโยบายและแผนไว้ว่า สถานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมแห่งชาติ มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษาของชาติ นโยบายและแผนการด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การสนับสนุนทรัพยากร การประเมินผลการจัดการศึกษา รวมทั้งการพิจารณาถ่วงถ่วงกฎหมาย และกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัติการศึกษาฉบับนี้

วัดมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาคือ เป็นช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ความรู้และคุณธรรมจริยธรรม วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2.2.4 ภารกิจของคณะสงฆ์ 6 ด้าน

สุเมธ การศรัทธอง และคณะ (2543 : 136) ได้กล่าวถึงภารกิจของคณะสงฆ์ไว้ดังนี้

1. ภารกิจด้านการปกครอง หมายถึง ภารกิจที่เจ้าอาวาสดำเนินการสอดส่องดูแลรักษาความเรียบร้อยดีงาม เพื่อให้พระภิกษุสามเณรที่อยู่ในวัดหรือในปกครองปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง กฎมหาเถรสมาคม หรือพระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราช

2. ภารกิจด้านการศาสนศึกษา หมายถึง ภารกิจวัดในการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ ทั้งแผนกธรรมบาลี-บาลี แผนกสามัญศึกษา นอกจากนี้ยังรวมถึงการที่ส่งเสริมพระภิกษุไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สามเณรศึกษาพระปริยัติธรรมทุก ๆ วิธี ที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย เช่น การมอบทุนการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรที่สอบไล่ได้ จัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาพระปริยัติธรรม เป็นต้น

3. การกิจด้านการศึกษาสงเคราะห์ หมายถึง วัดในการดำเนินการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม แก่เด็กและเยาวชนให้มีความรู้ความเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และการจัดการศึกษาในการเตรียมความพร้อมแก่เด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด โรงเรียนเอกชนการกุศลของวัด การมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนและนักศึกษา

4. การกิจด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม หมายถึง การประกาศพระพุทธศาสนาให้ประชาชนได้รับทราบในทุก ๆ วิธีที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมและน้อมนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ได้แก่ การเทศนา การบรรยายธรรม และการสนทนาธรรม ทั้งในวัดและนอกวัดและทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรวมถึงการเผยแผ่ด้วยสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ หรือวีดิทัศน์ เป็นต้น

5. การกิจด้านสาธารณสงเคราะห์ หมายถึง การดำเนินการช่วยเหลือสังคมทางวัตถุในรูปแบบต่าง ๆ ที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย เช่น การใช้วัดเป็นสถานที่บำเพ็ญกุศลเกี่ยวกับการเกิด แก่ เจ็บ ตาย การช่วยเหลือและสงเคราะห์ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน การจัดฝึกอบรมอาชีพต่าง ๆ แก่ประชาชนและการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ

6. การกิจด้านสาธารณูปการ หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาวัดด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การบูรณะปฏิสังขรณ์เสนาสนะและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ภายในวัด เพื่อให้มีสภาพเรียบร้อยและมั่นคงแข็งแรง สามารถใช้สอยได้ตลอดไป สุเมธ การศรัทธอง (อ้างโดย กรมการศาสนา. กระทรวงศึกษาธิการ, 2515 : 136)

ภารกิจของคณะสงฆ์นั้น มี 6 ภารกิจด้วยกันซึ่งประกอบด้วย ภารกิจด้านการปกครอง ภารกิจด้านศาสนศึกษา ภารกิจด้านการศึกษาสงเคราะห์ ภารกิจด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม ภารกิจด้านสาธารณสงเคราะห์ ภารกิจด้านสาธารณูปการ ซึ่งภารกิจคณะสงฆ์ทั้ง 6 ภารกิจนั้นเป็นการรักษาไว้ซึ่งพระพุทธศาสนา การทนุบำรุงศาสนาให้คงอยู่ต่อไป

2.3 วัดปลูกศรัทธา

2.3.1 ประวัติวัดปลูกศรัทธา

พระมหาสมปฤติ สุรสมปตติ เปรียญธรรม 9 ประโยค พุทธศาสตรบัณฑิต เจ้าอาวาสวัดปลูกศรัทธา ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า วัดปลูกศรัทธา ตั้งอยู่เลขที่ 85 ซอยบุญคงอุทิศปากคลองสี่ หมู่ที่ 3 แขวงลาดกระบัง เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีที่ดินจำนวนเนื้อที่ 18 ไร่ 2 งาน 63 ตารางวา อาณาเขตด้านทิศเหนือยาว 131 เมตร ทิศใต้ยาว 141 เมตร ติดต่อกับคลองเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเวศบุรีรัมย์ ทิศตะวันออกยาว 215 เมตร ทิศตะวันตกยาว 215 เมตร ที่ธรณีสงฆ์ 1 แปลง เนื้อที่ 22 ไร่ 2 งาน 62 ตารางวา

พื้นที่ตั้งของวัด เป็นที่ราบลุ่มตั้งอยู่ริมคลองสี่ อาคารเสนาสนะมี อุโบสถกว้าง 11 เมตร ยาว 16 เมตร บูรณะเมื่อ พ.ศ. 2509 เป็นทรงไทยมีช่อฟ้าใบระกา ภูษิตงษ์จำนวน 6 หลัง สร้างด้วยไม้สัก และเป็นคอกแถว หอสวดมนต์ ศาลาการเปรียญมีช่อฟ้าใบระกา ปูชนียวัตถุ มีพระประธานในอุโบสถปางมารวิชัย (พระพุทธรชินราช) หน้าตักกว้าง 3 ศอก วัดปลุกศรัทธา เป็นวัดที่สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2388 โดยมี นายไสว และชาวจีนนามว่า นายโป ได้ดำเนินการสร้างวัดนี้ เนื่องจากวัดตั้งอยู่ที่ปากคลองสี่ ชาวบ้านจึงนิยมเรียกนามว่า “วัดที่สี่” ต่อมาได้เปลี่ยนเป็น “วัดปลุกศรัทธา” และเรียกขานกันมาจนตราប់เท่าทุกวันนี้ วัดปลุกศรัทธาได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อ พ.ศ. 2399 เปิดให้มีการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกนักธรรมบาลี และสอนวิปัสสนากรรมฐานแก่พระภิกษุสามเณร รวมทั้งประชาชนทั่วไป

เจ้าอาวาส เฉพาะที่ปรากฏชื่อ คือ

รูปที่ 1 พระอธิการพุ่ม

รูปที่ 2 พระอธิการจำ อนาโท

รูปที่ 3 พระครูพิศาลฐาปนกิจ

รูปที่ 4 พระครูวิธานวิมลกิจ

รูปที่ 5 พระมหาสมบัติ สุรสมปตติ ป.ธ. 7, พธ.บ. (เปรียญธรรม 7 ประโยค พุทธศาสตรบัณฑิต) ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ พ.ศ. 2542 ถึงปัจจุบัน

2.3.2 กิจกรรมของวัดปลุกศรัทธา

พระมหาสมบัติ สุรสมปตติ เจ้าอาวาสวัดปลุกศรัทธาให้สัมภาษณ์ถึงกิจกรรมของวัดดังนี้

2.3.2.1 กิจกรรมที่ทางวัดจัดให้มีขึ้น ได้แก่ การแสดงธรรมในวันพระและวันสำคัญในทางพระพุทธศาสนาที่พุทธศาสนิกชนได้มาร่วมกันทำบุญ

2.3.2.2 การเรียนการสอนทางด้านนักธรรมและบาลีให้แก่พระภิกษุและสามเณรที่สนใจ เพื่อจะได้ช่วยกันเผยแผ่พระพุทธศาสนาและนำเอาหลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ไปช่วยกันเทศนาสั่งสอนญาติโยม ในการเรียนการสอนทางด้านนักธรรมนั้นแบ่งการเรียน การสอนออกเป็น 3 ชั้น คือ

1. นักธรรมชั้นตรี
2. นักธรรมชั้นโท
3. นักธรรมชั้นเอก

นักธรรมทั้ง 3 ชั้นนี้ วิชาที่เรียนเหมือนกัน คือ

นักธรรมตรี เรียนวิชา พุทธประวัติ ธรรมวิภาค วินัย ศาสนพิธี เรียงความแก้กระทู้ธรรม

นักธรรมโท เรียนวิชา อนุพุทธประวัติ ธรรมวิภาค วินัย เรียงความแก้กระทู้ธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับครูผู้สอนเพื่อจุดประสงค์เพื่อใช้ในการสอน ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นักรรรมเอกเรียนวิชา พุทธาณุปุทธประวัติ ธรรมวิจารณ์ วินัยบัญญัติ พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ส่วนทางด้านภาษาบาลีนั้นก็มีการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับประโยค 1-2 จนถึง เปรียญธรรม 9 ประโยค การเรียนทางด้านนักรรรมและทางด้านภาษาบาลีนั้นก็มีการสอบปีละครั้งนักรรรมจะสอบหลังลอยกระทง 3 วันของทุกปี ส่วนบาลีนั้นก็จะสอบประมาณปลายๆ เดือนกุมภาพันธ์ ของทุกปีเหมือนกัน

2.3.3 โครงการของวัดปลูกศรัทธา

พระมหาสมปดี สุรสมปตติ เจ้าอาวาสวัดปลูกศรัทธา ให้สัมภาษณ์ไว้ดังนี้

1. โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน

โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนนี้ทางวัดได้จัดทำขึ้นเป็นประจำทุกปี ในแต่ละปีจัดในช่วงปิดเรียนภาคฤดูร้อน อยู่ในช่วงระหว่างเดือนมีนาคม ถึงเดือนเมษายน และใช้เวลาในการจัดงานแต่ละครั้งนั้นประมาณ 30 วัน เป็นการนำเอาเยาวชนชายที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปเข้ามาบรรพชาเป็นสามเณรเพื่อรับการฝึกอบรมและเรียนรู้หลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนาและเป็นการอบรมคุณธรรมจริยธรรม กิริยามารยาทในการประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน หลักสูตรที่ใช้อบรมนั้นก็มีหลายวิชา ดังนี้

1. พุทธประวัติ เป็นการศึกษาประวัติ ความเป็นมาของพระพุทธเจ้า ตั้งแต่ ประสูติ ตรัสรู้ ปรีนิพพาน และการบำเพ็ญพุทธกิจต่างๆ ของพระพุทธเจ้า
2. ธรรม เป็นการศึกษาหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า
3. วินัย เป็นการเรียนรู้ในเรื่องระเบียบวินัยของชาวพุทธ ศีลของคฤหัสถ์
4. ศาสนพิธี เป็นการศึกษาเกี่ยวกับระเบียบวิธีการปฏิบัติในการทำบุญเนื่องในงานต่าง ๆ และการประพฤติปฏิบัติเกี่ยวกับพระสงฆ์ในตอนเช้าและตอนเย็นนั้นก็ได้มีการทำวัตร สวดมนต์ นั่งสมาธิเจริญจิตภาวนา

กิจวัตรประจำวันของสามเณร

04.30 น.	ตื่นนอน
04.00 น.	ทำวัตรสวดมนต์
07.30 น.	ฉันท์อาหารเช้า
08.30 น.	เข้าห้องเรียน
11.00 น.	ฉันอาหารเพล
11.30 น.	พักนอน
13.00 น.	เข้าห้องเรียน
16.00 น.	พักนอน
17.00 น.	สร่งน้ำ
18.00 น.	ทำวัตรสวดมนต์เย็น เจริญจิตภาวนา ฟังธรรม
21.00 น.	เข้านอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบุคคลในวงเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 นักศึกษาและหอพัก

2.4.1 ความหมายของนักศึกษา

ขนิษฐา วิเศษสาธ (2521 : 64) ได้ให้ความหมายนักศึกษาไว้ดังนี้ นักศึกษาหมายถึง ผู้ศึกษาเล่าเรียนในระดับตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปหรือในระดับมหาวิทยาลัยนั่นเองแต่ความนิยามที่ใช้เรียก ผู้ศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยว่านิสิต หรือนักศึกษานั้นก็ยังมี ความแตกต่างกันออกไปอีก แต่เดิมมาเมื่อยังมีมหาวิทยาลัยอยู่น้อยแห่งนั้น ผู้ที่ศึกษาอยู่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะเรียกกันว่า นิสิต ส่วนผู้ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นั้นจะเรียก กันว่านักศึกษา ชื่อที่แตกต่างกันนั้นใช้ตามความหมายในทำนองว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น เป็นศิษย์ที่เล่าเรียนอยู่ในสำนัก ซึ่งจะตีความว่า อยู่ในหอพักของในหอพักของมหาวิทยาลัยหรือมาเรียนตามสะดวกแบบตลาดวิชาก็ได้ ความแตกต่างที่ว่ามานี้เป็นเรื่องที่เล่าขานกันมาอาจจะมีผู้คัดค้านก็ได้แต่มีอีกเหตุหนึ่งที่อาจจะไม่มีใครค้านคือต้องการเรียกชื่อผู้ที่เรียนอยู่ในสถาบันทั้งสองนี้ให้แตกต่างกันออกไปนั่นเอง ต่อมาเมื่อมีมหาวิทยาลัยมากขึ้น ก็จะมีการเรียกผู้เรียนไปตามความนิยมของแต่ละสถาบัน เช่น นิสิตเกษตร (อาจจะด้วยเหตุผลที่ว่าเมื่อก่อนนี้นิสิตปีหนึ่งที่หนึ่งทุกคนต้องอยู่หอพักของมหาวิทยาลัย) เชน นักศึกษาแพทย์ เป็นต้น ในปัจจุบันความหมายโดยนัยที่กล่าวข้างต้นอาจจะเลื่อนไปแล้วก็ได้ สถาบันใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นก็มักจะใช้คำว่า นักศึกษาเพื่อแสดงความใหม่ ปลอ่ยให้สถาบันเก่า ๆ ใช้คำว่า นิสิต กัน ไปเพียงไม่กี่แห่ง

2.4.2 คุณสมบัติของนักศึกษา

ขนิษฐา วิเศษสาธ (2521 : 64) ได้กล่าวไว้ว่า นักศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมปรัญาการศึกษาของโรงเรียน เป็นเป้าหมายสูงสุด ที่โรงเรียนมุ่งมันให้เกิดขึ้นจริงในตัวของผู้เรียน คือ เพื่อให้ให้นักเรียนหรือนักศึกษาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่น ได้อย่างมีความสุข

คุณธรรม หมายความว่า ผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรม พร้อมทั้งจะเป็นมโนธรรมของสังคมและนำความรู้และทักษะที่มีไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมอย่างแท้จริง คุณธรรมตามหลักของพระพุทธศาสนา ตามหลักสากล และตามหลักประเพณีไทย การจัดการศึกษา จะต้องเป็น ไปเพื่อปลูกฝังคุณธรรมเหล่านี้ในตัวผู้เรียนเพื่อเป็นตัวกำหนดทิศทางการใช้ความรู้และทักษะของผู้เรียนให้มุ่งสู่หนทางที่ถูกต้องชอบธรรม

นำปัญญา หมายถึง การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียนให้ดีขึ้น ให้ผู้เรียนสามารถมีความรู้คู่คุณธรรม และมีทักษะ จนสามารถออกไปประกอบอาชีพได้

พัฒนาชีวิต หมายถึง การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังคุณธรรม มีความรู้และทักษะออกไปเป็นผู้พัฒนาสังคม ประเทศชาติและมีชีวิตร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข

2.4.3 หอพักนักศึกษา

มนตรี เข้มกลีกร (ชาญ โยง ประเทือง เภาจิ, 2517 : 85) ได้กล่าวไว้ว่า หอพัก คือ ที่พักอาศัยของกลุ่มคนที่มีสภาพความเป็นอยู่คล้ายคลึงกันทั้งเพศ กิจกรรม พฤติกรรม และวุฒิภาวะ เช่น ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หอพักนักเรียน หอพักนักศึกษา เป็นต้น ไม่ใช่โรงแรม ค่ายทหาร หรือสถานกักกัน หอพักนักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของระบบกิจการนิสิตนักศึกษา นับเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยหล่อหลอมพัฒนาคุณภาพของนิสิตนักศึกษาให้สามารถปรับตัวใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้หอพักยังมีส่วนสำคัญในการเป็นแหล่งสนับสนุนให้การศึกษาเล่าเรียนของนิสิตนักศึกษาเป็นไปอย่างราบรื่นมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีบรรยากาศของความเป็นวิชาการอย่างแท้จริง หอพักนิสิตนักศึกษาที่ดีจึงต้องมีลักษณะที่เป็นศูนย์ศึกษาและอาศัยที่มีประสิทธิภาพของนิสิตนักศึกษา

2.4.3.1 การดำเนินการจัดหอพักของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

สำเนาฯ จจรศิลป์ (2525 : 88 – 89) ได้กล่าวไว้ว่า นับตั้งแต่เริ่มมีการนำแนวคิดการสร้างหอพักเข้ามาในประเทศไทยในสมัยรัชกาลที่ 5 และมีการริเริ่มจัดหอพักนักเรียนพยาบาลศิริราช ในปี พ.ศ. 2451 นั้นแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดหอพักนิสิตนักศึกษาจะมีการกล่าวถึงน้อยมาก ทำให้การดำเนินการหอพักนิสิตนักศึกษามีได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือพัฒนานิสิตนักศึกษาเท่าที่ควรดังที่จะสะท้อนได้จากทัศนคติของรัฐที่ได้กำหนดว่า การก่อสร้างหอพักเป็นภาระในการลงทุนที่ไม่ใช่ด้านการศึกษาเล่าเรียน สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพคือการได้มีโอกาสพักในหอพักสถาบันทั้งนี้เพราะนิสิตนักศึกษาที่พักในหอพักสถาบันจะมีส่วนได้เปรียบด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. มีความพึงพอใจประสบการณ์ระหว่างการศึกษาในมหาวิทยาลัย การคบเพื่อน มีความสัมพันธ์อันดีกับอาจารย์
2. มีความสำเร็จที่ได้รับโอกาสการพัฒนาความเป็นผู้นำและกิจกรรมกีฬา
3. มีผลการเรียนดีกว่า
4. มีความเป็นอิสระและนับถือตนเอง มีความสนใจด้านศิลปวัฒนธรรมมากขึ้น

การจัดให้นิสิตนักศึกษาได้มีโอกาสพักอาศัยในหอพักที่มีรูปแบบและระบบจัดการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนของนิสิตนักศึกษา ความเป็นมาของหอพักนิสิตนักศึกษา การจัดหอพักเพื่อการศึกษาจะพบในมหาวิทยาลัยของยุโรป ซึ่งเริ่มเมื่อศตวรรษที่ 12 โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยออกฟอร์ดและเคมบริดจ์ นับได้ว่าเป็นต้นแบบของการจัดการหอพักนิสิตนักศึกษา เพื่อเป็นเครื่องมือทางการศึกษา และต่อมาได้มีอิทธิพลแผ่ขยายไปยังสหรัฐอเมริกา นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดในปี พ.ศ. 1636 เป็นต้นมา นอกจากนั้นแนวคิดเกี่ยวกับหอพักของมหาวิทยาลัยในเยอรมัน ซึ่งมีความเชื่อว่าหอพักมิได้เป็นเรื่องที่จะต้องมาเป็นภาระของสถาบัน ดังนั้นในช่วงครึ่งแรกศตวรรษที่ 19 เป็นช่วงที่หอพักถูกมองว่าเป็นสวัสดิการที่พักอาศัยมิใช่เป็นเครื่องมือทางการศึกษา ด้วยอิทธิพลของแนวคิดตามแบบ ของเยอรมันส่งผลให้เกิดหอพักขององค์กรอิสระ

2.4.3.2 ความเป็นมาของหอพักนักเรียน นิสิต นักศึกษาในประเทศไทย

มนตรี แยมกลีกร (2542 : 112) ได้กล่าวไว้ว่ากิจการหอพักได้เริ่มเข้ามามีบทบาทต่อการจัดการศึกษา ของไทยในสมัยรัชกาลที่ 5 ดังพบได้จากหลักฐานว่ากรมพระยานุพันธ์ช่วงรัชกาลที่ 5 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีจดหมายลงวันที่ 3 มีนาคม รศ. 114 ถึงพระองค์เจ้ากิติยากรวรลักษณ (อธิบดีกรมศึกษาธิการ) ให้คำแนะนำเรื่องการจัดตั้งกรมการดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนประจำ ตามคำแนะนำของมิสเตอร์คาเตอร์ นอกจากนี้รายงานความคิดเห็น ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาไทยมากที่สุด ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้แก่ รายงานของพระยาวิสุทธิสุริยศักดิ์ที่ได้ทำการศึกษาระบบการศึกษาของอังกฤษมาอย่างละเอียดส่งมาทูลเกล้าถวายเมื่อวันที่ 8 พ.ศ. 2441 โดยมีการกล่าวถึงการจัดโรงเรียนแบบพับบลิคสกูลแบบอังกฤษด้วย สำหรับโรงเรียนแบบพับบลิคสกูลได้มีการจัดตั้งครั้งแรกเมื่อพ.ศ. 2439 คือ โรงเรียนฝึกหัดครูฝั่งตะวันตก ต่อมาเปลี่ยนเป็นโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ และภายหลังใช้ชื่อว่าโรงเรียนราชวิทยาลัย เด็กของพระอรรคชายาเธอพระองค์เจ้าสายสวัสดิ์ภริยา โดยมีการเปิดสอนและมีหอพักเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม รศ. 123 มีห้องเรียน ห้องอ่านหนังสือ ห้องนอน (ซึ่งเป็นห้องเล็กๆ อีกที ห้องนี้สำหรับนักเรียนนอนห้องละ 8 คน) โรงฝึกหัดกายภาพ โรงครัว โรงรับประทานอาหาร ห้องซักเสื้อผ้า ห้องอาบน้ำและมีสนามสำหรับนักเรียนเล่นต่าง ๆ มีตึกหลังหนึ่งต่างหากเป็นโรงพยาบาลนักเรียนป่วย อาจารย์รอกกับแม่เรือนมีที่อาศัยในบริเวณโรงเรียน ในห้องนอนของนักเรียนมีอาจารย์รอกนอนประจำอยู่เสมอดังที่ มนตรี เข้มกสิกร (อ้างถึง หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. รศ. 123) ได้กล่าวว่า ในปี พ.ศ. 2498 ฯ พลเอกมังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ก่อตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสนซึ่งถือว่าเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ตั้งนอกกรุงเทพมหานครแห่งแรกของประเทศไทย (ปัจจุบันคือ มหาวิทยาลัยบูรพา) รัฐได้มีทัศนคติว่า การก่อสร้างหอพักเป็นภาระต่อรัฐบาลในการลงทุนที่ไม่ใช่ด้านการศึกษาโดยตรงและมีความเห็นว่าควรที่จะได้มีการทบทวนอัตราการจัดเก็บค่าหอพักทุก ๆ แห่งในอัตราที่เหมาะสม เพราะอัตราที่จัดเก็บอยู่ในปัจจุบันต่ำกว่าความเป็นจริงและไม่ส่งเสริมให้เอกชนสนใจที่จะเข้ามาลงทุน

2.4.3.3 ปรัชญา นโยบาย และวัตถุประสงค์ของหอพักนิสิตนักศึกษา

มนตรี เข้มกสิกร (อ้างโดย เขียวลักษณ์ คัดโนภาส, 2523 : 265) ได้กล่าวไว้ว่าแนวคิดเกี่ยวข้องกับการจัดหอพักนิสิตนักศึกษา อาจแบ่งได้เป็น 3 แนวคิดคือ

1. แนวคิดที่ถือว่าหอพักเป็นศูนย์กลางการศึกษา นิสิตนักศึกษายู่ภายใต้การกำกับดูแลของอาจารย์ ภายใต้กฎระเบียบ มีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมไปพร้อมกับการศึกษาในมหาวิทยาลัย ดังได้พบจากกรณีมหาวิทยาลัยอ็อกฟอร์ดและมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์
2. แนวคิดที่ถือว่า กิจการหอพักนักศึกษาเป็นเรื่องที่นิสิตนักศึกษาต้องดูแลตนเอง มหาวิทยาลัยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ นิสิตนักศึกษาต้องมีระบบการจัดการบริหารกันเอง
3. แนวคิดที่ถือว่า การจัดโปรแกรมการศึกษาด้านสังคมถือเป็นหลักสูตรในหอพักจัดรูปแบบหอพักให้เป็นประโยชน์สนับสนุนการเรียนการสอนมากที่สุด ซึ่งเป็นที่มาของการจัดการหอพักแบบมีนิสิตนักศึกษา ชาย – หญิง พักอยู่ในบริเวณเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.3.4 วัตถุประสงค์ของหอพักนักศึกษา

มนตรี แย้มกสิกร (2542 : 112) ได้ทำการศึกษาวิจัยรูปแบบของหอพักนักศึกษา สำหรับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ผลการวิจัยเป็นดังนี้ เพื่อผลสัมฤทธิ์ในระดับสูงสุดทางด้านวิชาการ และการพัฒนาเอกลักษณ์บุคคลเป็นวัตถุประสงค์ที่สถาปนาขึ้น ไว้อย่างมั่นคงของระบบที่พักอาศัยของ มหาวิทยาลัยของเรา ข้าพเจ้าจึงมีความปรารถนาอย่างจริงใจที่จะ ได้เห็นวัตถุประสงค์นี้ สามารถจะทำให้สำเร็จตามเป้าหมายทางหน่วยที่พักอาศัย ได้พยายามอย่างยิ่งยวดในการธำรงรักษาสภาพแวดล้อมของ หอพักให้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์นั้น หอพักจะให้บริการที่อยู่อาศัยที่สะอาดดีเยี่ยม ที่รับประทานอาหาร พร้อมด้วยบริการที่ได้ให้แก่นักศึกษาจากเจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถตลอดจนมีการให้บริการ ให้คำปรึกษาแนะแนวจากที่ ได้รับการฝึกฝนอบรมมาโดยตรง สำหรับวัตถุประสงค์ของหอพักในสหรัฐอเมริกา นั้น จากผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่จะมีวัตถุประสงค์คือ ให้เป็นที่พักอาศัยเพื่อส่งเสริมการศึกษา ทางวิชาการ เพื่อพัฒนาบุคคล เพื่อประชาสัมพันธ์และเพื่อปกครองดูแลวินัยนักศึกษา

สำหรับมหาวิทยาลัยในประเทศไทยส่วนใหญ่จะมองเห็นหอพักเป็นเพียง ที่สำหรับนิสิตนักศึกษานอนเท่านั้นเอง ระเบียบหรือการมีกรรมการหอพัก โดยแท้จริงก็เป็นเพียง ต้องการให้รักษาระเบียบและความสงบของหอพักมากกว่าที่จะตั้งใจฝึกความเป็นผู้นำของผู้ที่เป็น กรรมการหอพัก หอพักนักศึกษามาของสถาบันอุดมศึกษา นอกจากสร้างเพื่ออำนวยความสะดวกในด้าน ที่พักอาศัยสำหรับนักศึกษาแล้ว ยังเป็นสถานที่เสริมสร้างความเจริญอกงามทางสติปัญญาพัฒนา ความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบความเอื้อเฟื้อความมีวินัย ความสามัคคีและการปรับตัวในการอยู่ร่วมกัน ของนักศึกษา

2.4.3.5 แนวคิดการจัดการหอพักนิสิตนักศึกษา

มนตรี แย้มกสิกร (อ่างโดย หัสตินทร์ เชาวนปรีชา, 2527 : 94) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดหอพักนิสิตนักศึกษามีแนวคิดที่สำคัญที่เป็นต้นเหตุแห่งการออกแบบ โปรแกรมการจัดการหอพัก นิสิตนักศึกษา คือ

1. แนวคิดการจัดการที่พักให้เป็นที่พักเพื่อสาระชีวิต การจัดที่พักลักษณะนี้ มีความมุ่งหมายสำคัญที่จะจัดบุคคลที่มีคุณลักษณะความสามารถเท่า ๆ กันมาพักอาศัยร่วมกัน เช่น นิสิตนักศึกษาที่มีความสนใจร่วมกัน นักเรียนทุน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อมุ่งสร้างบรรยากาศที่จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนา ทำให้เกิดความใกล้ชิดกับผู้ที่มีความสำเร็จสูงด้วยกันเอง แต่ลักษณะของการจัดที่พัก ลักษณะนี้ได้มีข้อถกเถียงถึงประเด็นที่ว่า การจัดที่พักแบบเน้นความเป็นเอกพันธ์ของกลุ่ม กับการจัด ที่พักแบบเน้นความหลากหลายของกลุ่ม ว่าจะมีส่วนส่งผลต่อตัวนิสิตนักศึกษาได้หลากหลายแง่มุม
2. แนวคิดการจัดที่พักอาศัยให้เป็นที่พักเพื่อการศึกษา ร่วมการ การจัดที่พัก ลักษณะนี้เกิดจากการที่มีการเรียกร้องให้จัดที่พักให้เป็นธรรมชาติ ในการที่จะช่วยกันศึกษาไม่แยกเพศ จึงมีหลายมหาวิทยาลัยทดลองจัดที่พักในลักษณะที่มีอาคารที่พักชายหญิงเชื่อมต่อกัน มีบางส่วน ที่ใช้สิ่งอำนวยความสะดวกร่วมกัน เช่น ห้องอาหาร ส่วนบริการ เป็นต้น

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. แนวคิดการจัดที่พักเป็นศูนย์ศึกษาและอาศัย การจัดที่พักลักษณะนี้เริ่มที่มหาวิทยาลัยมิชิแกนประมาณปี ค.ศ. 1960 โดยมีความมุ่งหมายที่จะจัดที่พักเพื่อให้โอกาสนิสิตนักศึกษาได้ใช้ความพยายามศึกษาเล่าเรียน ได้อย่างเต็มกำลังความสามารถ โดยปราศจากอุปสรรคขวางกั้นใด ๆ แนวคิดการจัดที่พักแบบศูนย์ศึกษาและอาศัยเป็นแนวคิดที่สนับสนุนประสบการณ์การเรียนรู้ตลอดชีวิต เรียนตามอัธยาศัย ส่วนประกอบสำคัญของการจัดที่พักเพื่อแบบนี้คือ

1. มีโปรแกรมเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาความต้องการของนิสิตนักศึกษา
2. มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้และประสบการณ์คอยจัดโปรแกรม
3. สิ่งอำนวยความสะดวกทุกประการถูกออกแบบเพื่อสนองตอบต่อกลุ่มของ

ผู้พักอาศัยเป็นสำคัญ

4. แนวคิดการจัดที่พักเป็นที่พักแห่งความร่วมมือร่วมใจ การจัดที่พักลักษณะนี้เป็นการจัดที่พักภายในมหาวิทยาลัย แต่นิสิตนักศึกษาที่พักอาศัยจะต้องร่วมมือร่วมใจประสานสามัคคีจัดการบริหารกันเองภายใน การจัดที่พักลักษณะนี้เป็นที่ดึงดูดใจมากสำหรับนิสิตนักศึกษาที่มีรายได้น้อย ซึ่งพวกเขาจะต้องช่วยกันทำงาน นับตั้งแต่การทำความสะดวก การดูแลทั่วไป ปัจจัยสำคัญของการจัดที่พักลักษณะนี้ขึ้นอยู่กับผู้นำเป็นสำคัญ ส่งผลให้เกิดความไม่แน่นอนในการจัดการ การจัดที่พักลักษณะเช่นนี้มีการจัดที่มหาวิทยาลัยฟลอริดา แต่ต่อมาต้องปิดหอพักที่ให้นิสิตนักศึกษาจัดการกันเอง เพราะไม่มีนิสิตนักศึกษาเข้าร่วม

5. แนวคิดการจัดที่พักเป็นแบบระบบชุมชนย่อย การจัดที่พักลักษณะนี้ เป็นการจัดที่พักเน้นการสร้างชุมชนหรือกลุ่มย่อย ๆ ภายในอาคารที่พักที่มีอยู่แล้ว โดยอาจจะแบ่งเป็นหน่วยย่อยประมาณกลุ่มละ 40 – 80 คน แล้วตั้งชื่อกลุ่ม การจัดกลุ่มลักษณะเช่นนี้จะช่วยทำให้เกิดความสัมพันธ์ภายในกลุ่มได้ง่ายขึ้นและกลุ่มนี้สามารถเปลี่ยนและสร้างขึ้นมาใหม่ได้ทุกการเรียน มีการทดสอบจัดที่พักลักษณะเช่นนี้ที่มหาวิทยาลัยแห่งรัฐไอโอวา เมื่อประมาณปี ค.ศ. 1949 และมีการจัดเช่นเดียวกันที่มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด

2.4.4 หอพักสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เกียรติศักดิ์ เกษวงค์รอด (2543 : 89) ได้กล่าวไว้ว่า สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เริ่มสร้างหอพักสำหรับนักศึกษาครั้งแรกในปีการศึกษา 2530 โดยมีอาคารทั้งสิ้น 2 อาคาร เป็นอาคารสูง 2 ชั้น โดยแบ่งเป็นหอพักนักศึกษาชาย 1 อาคาร และหอพักนักศึกษาหญิง 1 อาคาร โดยให้นักศึกษาเข้าพัก 2 คน ต่อห้องพัก 1 ห้อง ต่อมาในปีการศึกษา 2538 ทางสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้สร้างหอพักเพิ่มเติมอีก 4 อาคาร เป็นอาคารสูง 3 ชั้น รวมเป็น 6 อาคาร โดยใช้อาคารใหม่เป็นหอพักสำหรับหญิง โดยให้เข้าพัก 2 คน ต่อ 1 ห้องพัก สำหรับอาคารหลังเดิม 2 อาคารนั้นให้เป็นหอพักสำหรับชาย โดยให้เข้าพัก 4 คนต่อ 1 ห้อง ปัจจุบันมีนักศึกษาเข้าพักทั้งสิ้น 836 คน โดยแยกเป็นนักศึกษาชาย 200 คน นักศึกษาหญิง 636 คน คำใช้จ่ายเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการเข้าพักสำหรับภาคเรียนแรก 2,830 บาท โดยมีเงินประกัน 500 ต่อปี ในส่วนภาคเรียนที่สอง เสียค่าใช้จ่าย 2,330 บาท

ระเบียบ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ว่าด้วยหอพักนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พ.ศ. 2543

หมวดที่ 2 ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของผู้อาศัย

1. ต้องรับผิดชอบในการชดใช้ค่าเสียหายของทรัพย์สินภายในห้องพักของตน และชดใช้ค่าเสียหายของทรัพย์สินส่วนรวมในห้องพัก อันเกิดจากการกระทำของตนตามราคาที่สถาบันประเมิน
2. ต้องช่วยกันรักษาความสะอาด และดูแลทรัพย์สิน ตลอดจนอุปกรณ์ของห้องพัก ให้คงสภาพที่อยู่เสมอ และเช็ฟิ่งคำสั่ง และคำคัดเตือนของผู้ปกครองห้องพัก และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ โดยเคร่งครัด
3. ผู้อาศัยมีหน้าที่เข้าร่วมประชุมตามที่เจ้าหน้าที่หอพักคณะกรรมการปกครองห้องพัก เรียกประชุมและต้องรับผิดชอบผลการประชุมทุกกรณี

หมวดที่ 6 ว่าด้วยเงื่อนไขในการเข้าพักอาศัย

1. นักศึกษาและผู้อาศัยในหอพักต้องละเว้นจากการกระทำอันเป็นข้อห้าม ดังต่อไปนี้
  - 1.1 ห้ามนำก๊าซหรือเชื้อเพลิงอันอาจก่อให้เกิดอันตราย หรืออန္ตคิภัยมาไว้ในหอพัก
  - 1.2 ห้ามใช้อุปกรณ์ที่ต้องใช้กำลังไฟฟ้ากระแสแรงสูงตามประเภทที่กำหนดไว้ในหอพักและประกาศของสถาบัน
  - 1.3 ห้ามนำอาหาร เช่น ข้าว ก๋วยเตี๋ยว ขวดน้ำต่าง ๆ ที่ใส่ภาชนะพลาสติก แก้ว กล่องโฟม ขวดแก้ว เป็นต้น ไปรับประทานบนห้องพัก เว้นแต่จะเป็นขนม ของขบเคี้ยว นำขึ้นไปได้
  - 1.4 ห้ามประกอบอาหารในหอพัก
  - 1.5 ห้ามถอดถอน ดัดแปลง โยกย้าย เติมอุปกรณ์ทุกชนิดที่เป็นของประจำหอพัก หรือภายในหอพัก
  - 1.6 ห้ามกระทำใด ๆ อันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่อาคาร และทรัพย์สินของหอพัก
  - 1.7 ห้ามซักรีดและล้างสิ่งใด ๆ ภายในห้องน้ำหอพัก ให้กระทำในที่ที่หอพักจัดไว้ให้

เท่านั้น

- 1.8 หอพักสถาบันฯ อนุญาตให้นำเครื่องใช้ที่จำเป็นเข้ามาใช้ในห้องพักเฉพาะ เตาเรีค พัดลม วิทยุเทปเล็ก ๆ โคมไฟฟ้าอ่านหนังสือ

หมวดที่ 7 ว่าด้วยค่าธรรมเนียมหอพัก

1. ภาคการศึกษาปกติ

- ค่าบำรุงหอพักภาคเรียนละ 2,000 บาท
- ค่าซักผ้าปูที่นอนภาคเรียนละ 300 บาท
- ค่าไฟฟ้าภาคเรียนละ 500 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารลิขสิทธิ์ของหอสมุดกลางใช้ภายในหอสมุดเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ภาคฤดูร้อน

- ค่าบำรุงหอพักภาคเรียนละ 1,000 บาท
- ค่าซักผ้าปูที่นอนภาคเรียนละ 80 บาท
- ค่าไฟฟ้าภาคเรียนละ 60 บาท

ค่าประกันของเสียหายแรกเข้า 500 บาทนักศึกษาจะได้รับค่าประกันของเสียหายเต็มจำนวนหรือส่วนที่เหลือคืนเมื่อออกจากหอพักตามระเบียบของหอพักนักศึกษา เมื่อสิทธิการพักอาศัยของนักศึกษาสิ้นสุดลง ให้นักศึกษาดำเนินการขอเงินค่าประกันความเสียหายคืน ภายใน 60 วัน นับแต่วันสิ้นสุดสุทธินั้น มิฉะนั้นสถาบันจะตัดเงินดังกล่าวเป็นรายได้ของสถาบัน

หอพักนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังมีสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกดังนี้

1. อาคารที่พักของนักศึกษาแบ่งเป็น
  - 1.1 นักศึกษาหญิง 4 อาคาร 4 ชั้น
  - 1.2 นักศึกษาชาย 2 อาคาร 2 ชั้น
2. ห้องพักอำนวยความสะดวกส่วนกลางในอาคารที่พักนักศึกษา
  - 2.1 ห้องดูโทรทัศน์
3. โรงอาหาร ประกอบด้วยร้านอาหาร 3 ร้าน ร้านน้ำ 2 ร้าน
4. ร้านค้ามินิมาร์ท 1 ร้าน
5. ร้านซักอบรีด 1 ร้าน
6. ร้านคอมพิวเตอร์ 1 ร้าน
7. ร้านถ่ายเอกสาร 1 ร้าน
8. เครื่องทำน้ำเย็นทุกอาคาร และทุกชั้น

สรุปได้ว่านักศึกษาคือ ผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ในการจัดการหอพักให้เป็นศูนย์ศึกษา อาศัย และเอื้ออาทร เพื่อให้โอกาสนิสิตนักศึกษาได้ใช้ความพยายามเล่าเรียนได้อย่างเต็มกำลังความสามารถ โดยจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและสิ่งแวดล้อมด้านที่พักอาศัยได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีบรรยากาศ และมีสิ่งสนับสนุนการศึกษาเล่าเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้ต้องฝึกให้นักศึกษามีวีธีอยู่ร่วมกันในหอพัก มีมารยาท การวางตัว และความประพฤติ โดยมีระเบียบหอพักเป็นสิ่งที่กำหนดให้มีการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างประสบการณ์ทางอ้อมให้กับนิสิตนักศึกษาในการเคารพสิทธิผู้อื่น เมื่อต้องออกไปดำเนินชีวิตในสังคมภายนอกที่มีกฎหมายเป็นข้อกำหนดที่ทุกคนพึงปฏิบัติ และไม่เป็นคนที่เอาเปรียบสังคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชนิษฐา วิเศษสาธิต (2521:64) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการด้านการเรียนของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ไว้ดังนี้ ปัญหาและความต้องการด้านการเรียนสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง การที่นักศึกษาไม่ค่อยมีเวลาได้สนทนากับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรึกษาในด้านการเรียนและอื่น ๆ มีเนื้อหาเกี่ยวกับที่พัก รายได้ เป็นปัญหามากที่สุด ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาได้ จากสาเหตุที่กล่าวมาทำให้นักศึกษาบางส่วนต้องเข้าพักอาศัยอยู่ในวัดปลูกศรัทธา เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่าย และลดปัญหาเรื่องที่พักอาศัย

นางเยาว์ จิวแหยม (2543:62) ได้ศึกษาวิจัย ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา ไว้ว่า ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ด้วยกันคือ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการศึกษา ค่าใช้จ่ายระหว่างการศึกษา และค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่ต้องเสียเป็นครั้งคราว สรุปได้ดังนี้

ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมดคนละ 86,081.37 บาท/ปี จำแนกออกเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ได้ดังนี้

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาโดยตรงเฉลี่ยคนละ 20,122.55 บาทต่อปี โดยเสียเป็นค่าธรรมเนียมการศึกษา 14,026.38 บาท ค่าตำราและเอกสารประกอบการเรียน 3,389.91 บาท และค่าวัสดุและอุปกรณ์การเรียน 2,966.76 บาท

ค่าใช้จ่ายระหว่างการศึกษา เฉลี่ยคนละ 55,849.50 บาทต่อปี โดยเสียเป็นค่าอาหารและเครื่องดื่ม 24,231.60 บาท ค่าเสื้อผ้าและเครื่องแบบทางการศึกษา 6,106.20 บาท ค่าเดินทางไป-กลับระหว่างที่พักและสถาบันฯ 10,106.19 บาท ค่าที่พัก 16,049.14 บาท

ค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียเป็นครั้งคราวเฉลี่ยคนละ 11,495.65 บาทต่อปี โดยเสียเป็นค่าเดินทางไป-กลับ 1,953.21 บาท ค่าใช้จ่ายเพื่อการพักผ่อน/บันเทิง 6,614.44 บาท ค่ารักษาพยาบาล 2,391.36 บาท และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ของขวัญ 2,369.88 บาท

นางเยาว์ จันมีศรี (2534 : 168) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของนักศึกษาที่พักในหอพักของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เกี่ยวกับการให้บริการของหอพัก ดังนี้ นักศึกษาที่พักในหอพักของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทั้งชายและหญิงเห็นว่าการให้บริการด้านต่าง ๆ ของหอพักโดยรวมมีปัญหาน้อยและบริการที่ไม่มีปัญหาสำหรับนักศึกษาทุกหอพักคือความสะดวกในการรับไปรษณีย์ ภัณฑ์ ส่วนความต้องการต่อบริการที่ควรจัดเพิ่ม เช่น โทรศัพท์หยอดเหรียญในหอพัก ปลั๊กไฟ และตู้เสื้อผ้า เป็นต้น นักศึกษาชายทุกหอพักมีความต้องการคล้ายคลึงกัน โดยรวมแล้วไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ สำหรับนักศึกษาหญิงทุกหอพักมีความต้องการแตกต่างกันทางสถิติมากกว่า 95 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 4 อย่าง และอีก 6 อย่าง ไม่แตกต่างกันทางสถิติ บริการที่ทุกหอพักต้องการมากคือ โทรศัพท์หยอดเหรียญในหอพัก และโทรศัพท์ฟังกตามขั้นตอนต่าง ๆ ของหอพัก ส่วนบริการที่นักศึกษาไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่ต้องการคือ ดิจิตัลไฟฟ้าในห้องพัก การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการจัดบริการของหอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต่อไป

สมหญิง สารโกศล (2535 : 182) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหา การบริหารงานหอพักนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ไว้ดังนี้ 1. สถานภาพส่วนตัวของผู้ให้บริการ ส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว มีอายุราชการตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป มีเงินเดือนอยู่ในช่วง 3,000-6,000 บาท สำหรับกลุ่มผู้รับบริการ ส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 อาชีพผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ 2. สภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานหอพักในปัจจุบันยังขาดความสะดวกและรวดเร็วในการให้บริการ ขวัญและกำลังใจของผู้ให้บริการไม่ดี เพราะการพิจารณาความดีความชอบไม่ต่อเนื่อง สาเหตุจากการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารบ่อยความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาไม่ดี อาจารย์ที่ปรึกษาส่วนใหญ่ยังไม่รู้หน้าที่ของตนเอง สำหรับอาคารหอพักส่วนใหญ่มีสภาพเก่า ไม่ค่อยได้รับการปรับปรุง มีความแออัดเกินไปเพราะพบว่าภายในห้องพักอยู่กันห้องละ 3 คน และใช้ห้องพักเป็นที่ดูตำรา 3. ข้อเสนอแนะกลุ่มตัวอย่างเสนอว่าควรจัดระบบการบริหารงานให้สะดวกและรวดเร็วกว่าเดิม ชี้แจงบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาหอพักเพิ่มหอพักให้มากขึ้น จัดสถานที่ดูตำราและพักผ่อนให้มากขึ้น รวมทั้งเพิ่มการรักษาความปลอดภัยของหอพักให้มากขึ้นด้วย

เรืองชัย จรุงศิริวัฒน์ (2536 : 63) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีงบประมาณ 2535 ไว้ดังนี้ ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีค่าระหว่าง 39,429-237,830 บาท/หัวนักศึกษา เฉลี่ยทั้งมหาวิทยาลัยมีค่า 108,994 บาท/หัวนักศึกษา ขณะที่ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษามากที่สุด 3 อันดับแรก คือ คณะสัตวแพทยศาสตร์ เกษตรศาสตร์ และแพทยศาสตร์ โดยมีคณะมนุษย-สังคมศาสตร์ มีค่าใช้จ่ายต่อหัวต่ำสุด งบประมาณที่นำมาใช้จ่ายในการเรียนการสอนมาจากงบประมาณแผ่นดิน 785,260,400 บาท คิดเป็นร้อยละ 91.1 และจากงบประมาณเงินรายได้จำนวน 76,518,390 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.9 ค่าใช้จ่ายที่นำมาใช้ในการเรียนการสอน จำแนกตามหมวดรายจ่ายพบว่าหมวดเงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว เป็นหมวดที่มีการใช้จ่ายมากที่สุดจำนวน 360,135,123 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.8 ของงบประมาณทั้งสิ้น ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษา จำแนกเป็นรายคณะ และกลุ่มสาขาวิชา พบว่ามหาวิทยาลัย มีค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาโดยเฉลี่ยเป็น 108,944 บาท/คน งบประมาณในส่วนที่เป็นงบดำเนินการ พบว่ามหาวิทยาลัยมีค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาโดยเฉลี่ยเป็น 64,744 บาท/คน

มณฑา วรรณทอง (2534 : 285) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของนักศึกษา โครงการการศึกษา สำหรับบุคลากรประจำการ ในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ไว้ดังนี้ ผลการวิจัยพบว่า 1. นักศึกษาเสียค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาโดยตรงเฉลี่ยต่อคนปีละ 6,609.72 บาท 2. นักศึกษาเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวแต่ละประเภทเพิ่มขึ้นแตกต่างกันต่อคนต่อปี โดยเฉลี่ยเป็นค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าพาหนะ ค่ากิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ ค่าเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ค่ารักษาพยาบาล ค่าจ้างคนทำงานบ้าน เป็นต้น เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. นักศึกษาเพศชายเสียค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาโดยตรงสูงกว่านักศึกษาเพศหญิง และนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และสาขาวิชาการศึกษาเสียค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาโดยตรง สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4. นักศึกษาที่ประกอบอาชีพส่วนตัวเสียค่าเรียนพิเศษสูงกว่านักศึกษาที่ทำงานรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5. นักศึกษาที่ทำงานรัฐวิสาหกิจเสียค่ากิจกรรมนักศึกษาสูงกว่านักศึกษาที่ทำงานภาคเอกชนและนักศึกษาที่ประกอบอาชีพส่วนตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 6. นักศึกษาส่วนใหญ่มีเงินไม่พอใช้บางเดือนใช้วิธีแก้ปัญหาทางการเงินโดยยืมจากบิดามารดา ญาติพี่น้อง และเพื่อน 7. นักศึกษามีข้อเสนอแนะด้านการเงิน โดยให้วิทยาลัยฯ ลดค่าหน่วยกิตและให้จัดทุนการศึกษา

อำพร เสงข์ทอง (2533 : 178) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ ไว้ดังนี้ รูปแบบการบริหารงานหอพักนักศึกษาทางด้านปรัชญาคือ การเพิ่มพูนปัญญา พัฒนาอารมณ์ มุ่งเสริมสร้างความรู้ความสามารถ ถ้าแสดงความคิดเห็น มีคุณธรรม จริยธรรมและวัตถุประสงค์ ประเภทของหอพักนักศึกษา แบ่งเป็นหอพักชายและหอพักหญิงตั้งอยู่ในหรือนอกมหาวิทยาลัยบริเวณใกล้เคียงกัน ลักษณะการจัดหอพักให้นักศึกษาทุกคนได้รับสิทธิเข้าอยู่หอพักตามหลักเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด จัดหอพักให้เป็นศูนย์ศึกษาและอาศัย คุณลักษณะที่ควรได้รับการพัฒนา ได้แก่ ความมีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบ ความมีระเบียบ ความมีคุณธรรมจริยธรรมและมีความคิดสร้างสรรค์ ระบบการบริหารงาน ให้มีสำนักงานหอพักมหาวิทยาลัยและสำนักงานย่อยประจำหอพักแต่ละอาคาร โดยมีเจ้าหน้าที่ประจำหอพักการดำเนินงาน ประกอบด้วย การวางแผน การจัดหน่วยงาน การจัดบุคลากร การวินิจฉัยสั่งการ การประสานงาน การรายงานผลการปฏิบัติงานและงบประมาณ อาคารสถานที่และการจัดบริการสวัสดิการของหอพักนักศึกษา อาคารหอพักมีจำนวนหลายชั้นให้เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา มีเครื่องอำนวยความสะดวกและมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม กิจกรรมในหอพักประกอบด้วยกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ บำเพ็ญประโยชน์ศิลปวัฒนธรรมและวิชาการ มีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิต

วรรณภา ภาษาประเทศ(2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการพักอาศัยในหอพักของนิสิตและสาเหตุที่ทำให้ นิสิตลาออกกลางคันจากหอพักของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตบางเขน ไว้ดังนี้ 1. ปัญหาการประชุมเชียร์และการต้อนรับน้องใหม่อยู่ที่การใช้เวลานานในการประชุมรวมทั้งลงโทษรุ่นน้องด้วยวิธีการรุนแรง นิสิตมีข้อเสนอว่า ควรรับน้องใหม่ด้วยวิธีการที่นุ่มนวล มีบรรยากาศที่อบอุ่น 2. ปัญหาในด้านสภาพแวดล้อมและการจัดการ พบว่า นิสิตเห็นว่า มีปัญหาในระดับปานกลาง และมีข้อเสนอแนะในเรื่องการเพิ่มเครื่องอำนวยความสะดวก เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับหอพัก รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกอาคารให้มีบรรยากาศที่ดีขึ้น ตลอดจนปรับปรุงสาธารณูปโภคต่างๆ 3. สาเหตุที่ทำให้ นิสิตลาออกกลางคันจากหอพัก พบว่า เนื่องมาจากการประชุมเชียร์ให้เห็นรูปแบบที่สร้างสรรค์ สามีคคี ไม่ใช้วิธีการที่รุนแรงและขาดหลักการของเหตุผล ส่วนการจัดสภาพแวดล้อม ควรเน้นที่การปฏิบัติหน้าที่ของแม่บ้าน การรักษาความสะอาด

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีระบบความปลอดภัย ไม่ซ่อมแซมหอพักนานเกินไป ขจัดการรบกวนของสัตว์เลี้ยง ปรับปรุงสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในอาคารตลอดจนจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและจัดสาธารณูปโภคให้มากขึ้น

ภรณ์ย์ ปัญญ (2542 : 98) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของนักศึกษาที่พักอยู่ในหอพักมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ไว้ดังนี้ การดำเนินชีวิตของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับดี และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า 1.การมีกิจกรรมทางร่างกายและนันทนาการอยู่ในระดับดี 2.ความสามารถในการดูแลตนเองโดยทั่วไปอยู่ในระดับดี 3.แบบแผนการนอนหลับอยู่ในระดับดี 4.การจัดการกับความเครียดอยู่ในระดับดี 5.พฤติกรรมการใช้โภชนาการอยู่ในระดับดี 6.การมีมนุษยสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่นอยู่ในระดับดี 7.การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางด้านสุขภาพอยู่ในระดับมาก

สมควร นามสีฐาน (2545: 133) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ บทบาทของวัดต่อชุมชนในชนบท จังหวัดขอนแก่น ไว้ดังนี้ บทบาทของวัดต่อชุมชนในชนบท ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.3 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า วัดส่วนใหญ่มีบทบาทต่อชุมชนในชนบทด้านศาสนาและพิธีกรรม คิดเป็นร้อยละของค่าเฉลี่ยจากคะแนนเต็มมากที่สุด ร้อยละ 71.42 รองลงมาได้แก่ ด้านการพัฒนาและประชาคม และด้านบริการชุมชน คิดเป็นร้อยละ 61.44 และ 51.50 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทของวัดต่อชุมชนในชนบท ได้แก่ ภาวะผู้นำ กานสนับสนุนจากชุมชน และความสัมพันธ์กับชุมชน โดยรวมกันอธิบายการผันแปรของบทบาทของวัดต่อชุมชนในชนบท ได้ประมาณร้อยละ 32.6

ในการศึกษาเล่าเรียนของนักศึกษานั้น ถือได้ว่าค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาโดยตรงมีความสำคัญมาก แต่ค่าใช้จ่ายที่สำคัญมากกว่าก็คือ ค่าใช้จ่ายระหว่างการศึกษา เพราะว่าเสียค่าใช้จ่ายมากกว่าค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาโดยตรง (ขนิษฐา วิเศษสาร, 2521 : 64) กล่าวไว้ว่าปัญหาและความต้องการของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปัญหาเกี่ยวกับที่พักอาศัยและค่าใช้จ่ายระหว่างการศึกษาเป็นปัญหามากที่สุด

จากสาเหตุที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่านักศึกษาประสบปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายระหว่างการศึกษามากที่สุดซึ่งได้แก่ ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าเสื้อผ้าและเครื่องแบบนักศึกษา ค่าเดินทางไป - กลับระหว่างที่พักและสถาบันฯ ค่าที่พัก จากปัญหาดังกล่าว นักศึกษาต้องดิ้นรนหาทางเพื่อที่จะลดค่าใช้จ่ายระหว่างการศึกษา เพื่อจะได้มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา โดยมีนักศึกษาบางส่วนเข้าพักอาศัยในวัดที่ตั้งอยู่รอบ ๆ สถาบันฯ ซึ่งวัดปลูกศรัทธาก็เป็นอีกวัดหนึ่งที่รับนักศึกษาเข้าพักอาศัยในวัด โดยนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง นักศึกษาที่พักอาศัยในวัดปลูกศรัทธาทุกคนจะได้รับการปลูกฝังความเป็นคนดีของสังคม คุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย ฝึกความขยันอดทน ตั้งแต่เช้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อนักศึกษาจบการศึกษา หรือว่าออกจากวัดไปจะเป็นบุคคลที่รู้จักช่วยเหลือตนเองได้ รู้จักประกอบอาชีพที่สุจริต รู้จักช่วยเหลือสังคม เป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากร

ประชากร คือนักศึกษาที่พักอาศัยในวัดปลูกศรัทธา เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ รวมจำนวนทั้งสิ้น 8 คน และในการครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นลักษณะแบบสัมภาษณ์ปลายและการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม โดยตัวผู้วิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงและเจาะลึก

3.2.2 วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ เริ่มตั้งแต่การตั้งคำถามที่จะใช้ในการถามผู้ถูกสัมภาษณ์โดยต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและแก้ไข จากนั้นได้นำไปทดสอบสัมภาษณ์เพื่อน ๆ นักศึกษาในชั้นเรียนแล้วได้ทำการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง ซึ่งลักษณะคำถามที่ใช้ในแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะนิสัย พฤติกรรมของนักศึกษาก่อนเข้าพักอาศัยในวัดปลูกศรัทธา
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพักอาศัยในวัดปลูกศรัทธา
3. ความคิดเห็นของนักศึกษาหลังจากการพักอาศัยในวัดปลูกศรัทธาหรือสิ่งที่ได้รับจากการอยู่วัด

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยจึงใช้เครื่องมือในลักษณะแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นจริงแบบเจาะลึก รวมทั้งใช้การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

3.2.3 วิธีการดำเนินการสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์นักศึกษาที่พักอาศัยในวัดปลูกศรัทธาด้วยตนเองในฐานะเป็นศิษย์วัดด้วยกัน รวมทั้งสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม เพื่อได้รับรู้และเข้าใจระบบการจำแนก ข้อมูล พฤติกรรมของศิษย์วัดในลักษณะที่ไม่ปรากฏให้เห็น เพื่อได้ข้อมูลที่เจาะลึกและเป็นจริง

3.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสัมภาษณ์ได้แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ทุกฉบับแล้วจึงนำข้อมูลที่นำมาแปรผลในเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการดังนี้

1. นำข้อมูลที่นำมาแจกแจงความถี่

2. วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการแยกประเภทของเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน และทำการสรุปย่อย่อในแต่ละส่วน ๆ แล้วนำผลสรุปที่ได้มาเขียนบรรยายหรือไว้ในลักษณะข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบการใช้ค่าความถี่ของผู้ให้สัมภาษณ์ในแต่ละส่วน แล้วเรียบเรียงผลการวิจัยและอภิปรายผล หลังจากนั้นจึงสรุปผลการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล

4.1 ผลการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการพักอาศัยในวัดปลูกศรัทธา เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ ผลการศึกษาวิจัย ในลักษณะเชิงคุณภาพดังนี้

4.1.1 ก่อนการอยู่วัด

ลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมของนักศึกษาก่อนการเข้าพักอาศัยอยู่ในวัดปลูกศรัทธา ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่ตั้งใจเรียน แต่มีพฤติกรรมที่เกียจคร้าน ชอบนอนดึก ตื่นสาย ไม่ชอบทำงานบ้านเช่นล้างจาน ล้างถ้วย ปัดกวาดบ้าน ถูบ้าน ชอบไปเที่ยวห้างสรรพสินค้า มีความเป็นอิสระในตัวเอง ไม่ชอบให้ใครมาบังคับ ชอบทำงานคนเดียว (8 คน) ใช้จ่ายเปลืองมาก ชอบความทันสมัย ชอบออกไปเที่ยวกลางวัน เดินห้างสรรพสินค้า เป็นวัยรุ่นนอยากรู้อยากลองในสิ่งใหม่ ๆ (6 คน) ชี้อาย ไม่ค่อยพูดกับคนแปลกหน้า ชอบความสงบ (2 คน) ดังเช่น

นายวิรัตน์ นักศึกษาปริญญาตรี ปี 3 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งเคยเป็นศิษย์วัดอยู่ 1 ปี ได้กล่าวถึงลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของตนเองก่อนเข้ามาพักอาศัยในวัดปลูกศรัทธาว่า “ตัวเองชอบนอนดึก ตื่นสาย ชอบไปเที่ยวห้างเดินดูสินค้าใหม่ ๆ และก่อนจะเข้ามาอยู่วัดก็อยู่แบบสบาย ๆ ห้องก็สกปรก ความสะอาดไม่ค่อยมี ไม่ค่อยได้กวาดห้อง”

นายณัฐพงศ์ นักศึกษา ปวช.1 วิทยาลัยช่างศิลป์ เคยเป็นศิษย์วัดมา 1 ภาคเรียน ได้กล่าวไว้ว่า “ตัวเองเป็นคนทีเกียจคร้าน ชอบความเป็นอิสระ นอนดึก ตื่นสาย ไม่ค่อยพูดกับคนแปลกหน้าและไม่ชอบอยู่ในกฎระเบียบวินัยเท่าไรนัก”

สรุปว่าก่อนเข้ามาพักอาศัยในวัดปลูกศรัทธานั้น ศิษย์วัดหลายคนมีลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมส่วนใหญ่คือ ความเกียจคร้าน นอนตื่นสาย ไม่ค่อยมีระเบียบวินัย ชอบความอิสระ และความสะอาดสบาย

สาเหตุที่นักศึกษาเข้าพักอาศัยอยู่ในวัดปลูกศรัทธา สาเหตุที่สำคัญ คือ เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย (8 คน) เนื่องจากต้องการความสงบ สมาธิในการเรียน และเพื่อความสบายใจของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง เพราะคิดว่าเมื่อถูกเป็นศิษย์วัดแล้วจะได้รับการอบรมนิสัยจากเจ้าอาวาสและพระรูปอื่น ๆ ไม่เป็นคนเกเร (7 คน) เพื่อต้องการหาประสบการณ์ใหม่ ๆ และต้องการให้พระอบรม คัดนิสัย ได้เรียนรู้ธรรมะ ศาสนพิธีจากวัด (2 คน) ดังเช่น

นายเอกวิทย์ นักศึกษาปริญญาตรีปี 2 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เคยเป็นศิษย์วัด 1 ภาคเรียน ได้กล่าวว่า “เพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย ไม่ต้องขอเงินจากพ่อ-แม่ ท่านจะสบายใจ และตัวเองก็ได้ทำบุญด้วย”

นายพิสิทธิ์ นักศึกษาปริญญาตรีปี 2 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งเคยเป็นศิษย์วัด 1 ปี ได้กล่าวว่า “เพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย ไม่ต้องขอเงินพ่อ แม่ และ วัดก็เป็นสถานที่ที่มีความสงบ และปลอดภัยจากสิ่งชั่วร้าย และอบายมุข พ่อ แม่ก็มีความสบายใจ และตัวเองก็ได้เรียนรู้หลักคำสอนของพระพุทธองค์จากเจ้าอาวาสด้วย”

สาเหตุการเข้ามาพักอาศัยในวัดปลูกศรัทธาของนักศึกษา สาเหตุที่สำคัญ คือเพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายเป็นหลัก ต้องการความสงบ สมานธิ ในการอ่านหนังสือ พ่อ แม่มีความสบายใจ ต้องการให้พระอบรมสั่งสอน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คตินิสัยให้เป็นคนดี และเพื่อต้องการหาประสบการณ์ใหม่ๆ

4.1.2 การเป็นศิษย์วัด

ในการพักอาศัยในวัดปลูกศรัทธา ทำให้ศิษย์วัดได้รับประโยชน์ที่สำคัญคือ ประหยัดค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน (8 คน) มีสมาธิในการเรียน มีความสงบบรรยากาศเหมาะกับการอ่านหนังสือทำให้เป็นคนตื่นนอนแต่เช้า ได้ฝึกความอดทน ได้ประสบการณ์ใหม่ๆ (8 คน) นอกจากนั้นยังได้ฟังเทศน์ ฟังธรรม ได้ทำวัตร สวดมนต์ นั่งสมาธิฝึกจิต ได้เรียนรู้ศาสนพิธี ได้รับการอบรมจากพระ (8 คน) ได้กินคืออยู่ดีอุดมสมบูรณ์ ได้ทำบุญและเป็นคนเกรงกลัวต่อบาป (4 คน) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีขึ้น (1 คน) ดังเช่น

นายประพจน์ นักศึกษาปริญญาตรีปี 2 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งเคยเป็นศิษย์วัด 1 ภาคเรียน ได้กล่าวว่า “เพื่อจะได้ช่วยพ่อ แม่ประหยัดค่าใช้จ่ายให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะประหยัดได้ และทำให้ตัวเองก็มีความรับผิดชอบมากกว่าเก่า”

นายชนินทร์ นักศึกษาปริญญาตรี ปี 3 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งเคยเป็นศิษย์ 1 ภาคเรียน ได้กล่าวว่า “จะได้ประหยัดค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และการอยู่วัดก็ทำให้จิตใจสงบ มีสมาธิในการเรียนหนังสือมากขึ้น ทำให้ผมเรียนหนังสือเข้าใจดี”

ในส่วนของผลเสียจากการพักอาศัยในวัดปลูกศรัทธา โดยรวมแล้วมีน้อยมาก เช่น ขาดความเป็นอิสระในการออกไปเที่ยว (2 คน) ถูกมองจากเพื่อน ๆ ว่าเป็นคนยากจนเป็นเรื่องที่น่าอาย (1 คน) ไปเรียนไม่ทัน (3 คน) ดังเช่น

นายเอกวิทย์ นักศึกษาปริญญาตรี ปี 2 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งเคยเป็นศิษย์วัด 1 ภาคเรียน ได้กล่าวว่า “ผมขาดความเป็นอิสระในการไปงานสังสรรค์กับเพื่อน ๆ ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของวัดปลูกศรัทธาอย่างเคร่งครัด และบางครั้งถูกเพื่อนมองว่าตัวเองยากจน และการที่มาอยู่วัดเป็นสิ่งที่น่าอาย ขายจี๋หน้า”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นายประพนธ์ นักศึกษาปริญญาตรี ปี 2 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งเคยเป็นศิษย์วัด 1 ภาคเรียน ได้กล่าวว่า “ผมไม่มีเวลาไปร่วมงานสังสรรค์กับเพื่อนๆ ไม่มีเวลาไปหาแฟน ไปเรียนไม่ทัน เพราะผมต้องล้างถ้วย - จานและทำงานในหน้าที่ตนเองให้เสร็จก่อนจึงสามารถไปทำธุระของตัวเองได้”

ผลดีหรือประโยชน์ที่ศิษย์วัดได้รับส่วนใหญ่นั้นคือ ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันได้มาก ได้ฝึกความอดทน ความขยัน การตื่นนอนแต่เช้า ทำให้นักศึกษามีสมาธิ และมีบรรยากาศที่เงียบสงบเหมาะแก่การอ่านหนังสือ ได้รับฟังธรรมะ หลักธรรมจากพระ ได้รับการปลูกฝังสิ่งที่ดีๆ รู้จักการทำบุญ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้นักศึกษามีสมาธิในการเรียน เรียนเข้าใจขึ้น มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนในระดับสูงขึ้น ควบคู่ไปกับการเรียนธรรม การมีคุณธรรมจริยธรรมจากวัด

ส่วนผลเสียในส่วนน้อยแล้วนักศึกษาลูกอมองจากเพื่อนว่าอายจน และนำอายุกับการเป็นศิษย์วัดมาอวดในการไปเที่ยว และทำให้ไปโรงเรียนไม่ทันบ้าง

กฎระเบียบในการพักอาศัยอยู่วัดปลูกศรัทธา พระอาจารย์มหาสมบัติ เจ้าอาวาสได้กำหนดไว้ 12 ข้อ ดังนี้

1. ห้ามนำอาหารเข้าไปรับประทานอาหารในห้อง
2. ห้ามเด็กวัดเข้าห้องพระ (เว้นแต่พระเรียกใช้)
3. ต้องตื่นตั้งแต่ตี 5 ทุกวัน
4. ห้ามนำเพื่อนเข้ามามั่วสุมในห้อง
5. มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
6. ห้ามซื้อข้าวให้พระ - เณร
7. ต้องลงทำวัตรเย็นทุกอาทิตย์
8. ห้ามเด็กวัดมี กาน้ำร้อน ทีวี คอมพิวเตอร์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาต จากเจ้าอาวาส
9. ต้องออกถือขำมทุกวัน
10. ห้ามดื่มสุรา สูบบุหรี่ ยาเสพติดอื่น ๆ ภายใน - ภายนอกวัด
11. หลัง 4 หุ้ม ห้ามออกจากวัด (ถ้ามีธุระความจำเป็นต้องบอกเจ้าอาวาสก่อน)
12. ต้องพัฒนาวัดทุกวันอาทิตย์

จากกฎระเบียบทั้งหมด 12 ข้อ นักศึกษาส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติได้ครบ (6 คน) ไม่สามารถปฏิบัติได้ครบ (2 คน) ดังเช่น

นายประพนธ์ นักศึกษาปริญญาตรี ปี 2 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งเคยเป็นศิษย์วัด 1 ภาคเรียน ได้กล่าวว่า “ผมต้องค้นคว้างานที่ศูนย์วิจัยคอมพิวเตอร์ที่มหาวิทยาลัยมาทำรายงาน และพิมพ์งานส่งอาจารย์ และไปร่วมงานสังสรรค์กับเพื่อนๆ ทำให้กลับดึก ขัดกับกฎระเบียบของวัด”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นายชนินทร์ นักศึกษาปริญญาตรีปี 3 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งเคยเป็นศิษย์วัด 1 ภาคเรียน ได้กล่าวไว้ว่า “สามารถปฏิบัติได้ครบทุกข้อ เพราะไม่มีผลกระทบต่อการเรียน และยังฝึกให้ตื่นแต่เช้า มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่”

จากกฎระเบียบ 12 ข้อที่ พระอาจารย์ มหาสมบัติ เจ้าอาวาสวัดปลุกศรัทธาได้กำหนดไว้ ส่วนใหญ่ทุกคนปฏิบัติได้เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ศิษย์วัดทุกคนเป็นคนที่มีความประพฤติดี รู้คุณค่าของเวลาทำให้รู้จักแบ่งเวลาการทำงาน การเรียน ซึ่งมีส่วนน้อยที่ไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบบางข้อได้

กิจกรรมหรือกิจวัตรประจำวันที่ทางวัดปลุกศรัทธาจัดให้ มีหลากหลายกิจกรรมด้วยกัน ซึ่งเกิดประโยชน์และผลดีอย่างมากต่อตัวศิษย์วัดเอง (8 คน) ดังเช่น

นายเอกวิทย์ นักศึกษาปริญญาตรีปี 2 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กล่าวไว้ว่า “เด็กวัดแต่ละคนจะมีหน้าที่ความรับผิดชอบไม่ค่อยเหมือนกันเท่าไร สำหรับผมต้องตื่นนอนแต่เช้ามีค ออกถือข้อมเดินตามพระบิณฑบาตร หลังกลับจากบิณฑบาตร ต้องจัดกับข้าวใส่ถาด ตักข้าวใส่โถ แล้วประเคนพระ คอยดูแลรับใช้เวลาพระฉันท์ เวลาพระฉันท์เสร็จก็รวบรวมถ้วยจานที่พระฉันท์ลงไปล้าง ปัด-กวาด ภูศาลา”

นายรัชชัช นักศึกษาปริญญาตรีปี 3 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งเคยเป็นศิษย์วัด 1 ปี ได้กล่าวว่า “ผมก็ต้องตื่นแต่เช้าเหมือนกัน ออกถือข้อมเดินตามพระบิณฑบาตร ช่วยหิ้วปิ่นโต จัดกับข้าว ยกข้าวประเคนพระ คอยดูแลและรับใช้เวลาพระฉันท์ และเวลาพระฉันท์เสร็จก็เก็บรวบรวมถ้วย-จานไปล้าง ต้องคลุกข้าวไปเลี้ยงสุนัขและแมวในตอนเช้า เมื่อถึงเวลาพระฉันท์เพลผมก็ต้องจัด ถ้วย-จาน เตรียมน้ำไว้ประเคนพระ เวลาพระฉันท์เสร็จก็ต้องรวบรวม ถ้วย-จานลงไปล้าง ในตอนเย็นก็ต้องเคลียร์กับข้าวในตู้กับข้าว ปาดกับข้าว (กับข้าวที่เหลือจากตอนกลางวันจะเป็นกับข้าวถุง ตอนเย็นต้องใช้มีคตัดถุงกับข้าวให้ขาด) แล้วคลุกใส่ข้าวไปเลี้ยงสุนัขและแมว” ผลดีที่เกิดจากกิจวัตรประจำวันปฏิบัติกันทุกวันนั้นมีศิษย์ได้กล่าวไว้ดังนี้

นายวิรัตน์ นักศึกษาปริญญาตรีปี 3 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เคยเป็นศิษย์วัดอยู่ 1 ปี กล่าวไว้ว่า “จากที่ตนเองไม่เคยล้างจานก็ได้ล้าง ไม่เคยถูบ้านก็ได้ถู ได้ฝึกความอดทน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความขยันมากขึ้น”

นายเอกวิทย์ นักศึกษาปริญญาตรี 2 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งเคยเป็นศิษย์วัด 1 ภาคเรียน ได้กล่าวไว้ว่า “ทำให้ต้องตื่นแต่เช้า ต้องอดทนต่อความยากลำบาก และผมรู้สึกว่าการตื่นแต่เช้าคิดตัวไปตลอด”

กิจวัตรประจำวันที่ทางวัดปลุกศรัทธาจัดให้พอสรุปได้ว่า ต้องตื่นแต่ตี 5 ออกถือข้อมเดินตามพระบิณฑบาตร หลังกลับจากบิณฑบาตรต้องจัดกับข้าวใส่ถาด ตักข้าวใส่โถประเคนพระ หลังจากพระฉันท์เสร็จก็ต้องเก็บรวบรวม ถ้วย-จานลงไปล้าง ทำความสะอาดศาลาฉันท์ จัดการเทกับข้าวที่เหลือไปเลี้ยงสุนัขและแมว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลดีที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันพอสรุปได้ว่า ได้ฝึกทำงานบ้าน มีความอดทน ความขยัน ความรับผิดชอบในหน้าที่ รู้จักการประเคนของให้พระ เพราะถ้าไม่ใช่ศิษย์วัด หรือคนที่ไม่เคยบวชจะไม่รู้ และที่สำคัญเมื่อเราตื่นแต่เช้าเราจะได้รับอากาศบริสุทธิ์

ปัญหาและอุปสรรค ในการพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา ส่วนใหญ่แล้วศิษย์วัดมีจำนวนน้อย แต่ปริมาณงานก็มีเท่าเดิม ฉะนั้นศิษย์วัดที่เหลือก็ต้องทำงานหนักและเหนื่อย (8 คน) เรียนเล็กค้ำ กลั้ววัดคึก (4 คน) ไปเรียนไม่ทัน ต้นบิณฑบาตรไม่ทัน ไม่มีเวลากลับบ้านในช่วงเทศกาลต่าง ๆ (4 คน) มีความขัดแย้งระหว่างเด็กวัดด้วยกัน ความคิดเห็นไม่ตรงกัน (2 คน) ดังเช่น

นายณัฐพงศ์ นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 1 วิทยาลัยช่างศิลป์ เคยเป็นศิษย์วัด 1 ภาคเรียน โดยกล่าวไว้ว่า “เด็กวัดมีจำนวนน้อย งานวัดก็ใช้ว่าจะน้อยลง แต่กลับเพิ่มมากขึ้น การทำงานก็ซ้ำลง ใช้เวลามากขึ้น เรายิ่งเหนื่อย ไปเรียนไม่ทัน เวลาส่วนตัวน้อยลง ไปร่วมสังสรรค์กับเพื่อน ไม่ได้”

นายเอกวิทย์ นักศึกษาปริญญาตรี ปี 2 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เคยเป็นศิษย์วัด 1 ภาคเรียน ได้กล่าวไว้ว่า “ต้องทำรายงาน การค้นคว้างานเพื่อมาทำรายงานส่งอาจารย์ พิมพ์งานที่ศูนย์วิจัยคอมพิวเตอร์ในมหาวิทยาลัย ต้องกลับคึกซึ่งผิดต่อกฎระเบียบของวัดและบางวันก็เรียนในช่วงพักเที่ยง ทำให้กลับไปล้างจานตอนพระฉันท์เพลไม่ทัน ต้องล้างจานในตอนเย็น”

นายรัชชชัย นักศึกษาปริญญาตรีปี 3 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งเคยเป็นศิษย์วัด 1 ปี ได้กล่าวไว้ว่า “ตนตื่นนอนสาย ออกถือย่ามเดินตามพระบิณฑบาตรไม่ทัน เพราะเรียนภาคบ่ายเล็ก 4 ทุ่ม กลับวัดก็ต้องทำรายงาน อ่านหนังสือ นอนคึก”

นายวิรัตน์ นักศึกษาปริญญาตรีปี 3 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เคยเป็นศิษย์วัด 1 ปี ได้กล่าวว่า “ก็อยากคนบ้างเวลาถือย่ามเดินตามพระบิณฑบาตร และก็มี ความขัดแย้งของศิษย์วัดบางคน ทำให้ส่งผลกระทบต่องานที่ได้รับมอบหมาย” ตัวอย่าง ของความขัดแย้งนั้นเกิดจากเรื่องเล็กน้อยเท่านั้นเองคือ “เช่นวันนี้เวรของไอ้ก๊อบ (ชื่อเรียกศิษย์วัด) ล้างจานตอนเย็น แต่ไอ้ก๊อบก็จะแหย่ถ้วยจานที่กินไว้ แต่พอถึงตอนเช้าเป็นเวรของ ไอ้ป้อ (ชื่อเรียกศิษย์วัด) ล้างจาน ไอ้ป้อก็ไม่พอใจ ทำให้เด็ก 2 คนขัดแย้งกัน ความคิดเห็นไม่ลงรอยกัน”

จากปัญหาและอุปสรรคการพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธาพอสรุปได้ว่า ปัญหาเกิดจาก ช่วงปิดภาคเรียน จำนวนเด็กวัดมีน้อย ไม่มีคนช่วย ศิษย์วัดก็ไม่มีเวลาได้กลับบ้าน ไปเรียนไม่ทันบ้าง ต้องทำงานหนัก และทำให้เหนื่อย เรียนเล็กค้ำ เรียนหนัก รายงานมาก ต้องค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย ทำให้กลับวัดคึก เมื่อทำงานหนักก็ต้องเหนื่อย ทำให้ตื่นถือย่ามบิณฑบาตรไม่ทัน ส่วนเรื่องความขัดแย้งมีน้อย ซึ่งเป็นธรรมชาติของการอยู่ร่วมกัน จึงมีความคิดเห็นไม่ตรงกันบ้าง

ในการพักอาศัยอยู่ในวัดปลุกศรัทธา ศิษย์วัดมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแตกต่างกันไป ดังนี้ อยากให้มีจำนวนศิษย์วัดเพิ่มมากขึ้น (8 คน) ควรมอบทองโทยผู้กระทำความผิดชัดเจนกว่านี้ (5 คน) ควรมีการประชุมปรึกษากันถึงกระบวนการทำงาน การจัดระบบการทำงาน แบ่งหน้าที่ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความรับผิดชอบให้ชัดเจน (4 คน) อยากให้เด็กวัดมีความสามัคคีกันมากขึ้นกว่าเดิม การทำงานก็ให้เป็นกันเอง วันไหนที่มีงานก็ไม่อยากให้มีคนหนึ่งงาน (2 คน) เจ้าอาวาสควรมีทุนการศึกษาให้กับศิษย์วัดที่ประพฤติดี และช่วยเหลืองานดี และควรให้ศิษย์วัดได้มีโอกาสเสนอแนวความคิดในการพัฒนาวัด (1 คน) อยากให้มีห้องอ่านหนังสือ คู่มือ อินเทอร์เน็ต เป็นห้องส่วนรวม (1 คน) ดังเช่น

นายณัฐพงษ์ นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 1 วิทยาลัยช่างศิลป์ เคยเป็นศิษย์วัด 1 ภาคเรียน ได้กล่าวว่า “อยากให้มีศิษย์วัดเพิ่มมากกว่านี้ จะทำให้งานเสร็จเร็วและไม่หนัก ทำให้มีเวลาส่วนตัวมากขึ้น และอยากให้มีทีวี คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ห้องอ่านหนังสือ เป็นห้องส่วนรวม จะได้รับรู้ข่าวสารบ้าง ”

นายรัชชัช นักศึกษาปริญญาตรีปี 3 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เคยเป็นศิษย์วัด 1 ปี กล่าวไว้ว่า “เจ้าอาวาสควรจัดกิจกรรมให้ศิษย์วัดได้ทำร่วมกันกับกรรมการวัดมากกว่านี้ เพราะจะได้ช่วยงานและมีความคุ้นเคยมากขึ้น เจ้าอาวาสควรเปิดโอกาสให้ศิษย์วัดได้เสนอความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาวัดเพราะศิษย์วัดก็มีความสามารถเหมือนกัน และที่สำคัญเจ้าอาวาสควรมีทุนการศึกษาให้กับศิษย์วัดที่ประพฤติดีดี และช่วยเหลืองานวัดดี”

นายประพจน์ นักศึกษาปริญญาตรีปี 2 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในฐานะที่เคยเป็นศิษย์วัด 1 ภาคเรียน ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า “ เจ้าอาวาสควรมีบทลงโทษผู้ทำความผิดให้ชัดเจน และจัดเวรรับผิดชอบ ระบบการทำงาน มีการประชุมปรึกษาให้เป็นระบบมากกว่านี้ ”

นายวิรัตน์ นักศึกษาปริญญาตรีปี 3 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งเคยเป็นศิษย์วัด 1 ปี ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ศิษย์วัดต้องมีความสามัคคีกันให้มากกว่านี้ ช่วยเหลืองานอย่างเป็นกันเอง ไม่อยากให้มีศิษย์วัดคนไหนแอบหนึ่งงาน “ เฮ็ดงานคืออยู่บ้านเฮา ”

จากข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นอื่น ศิษย์วัดกล่าวมาพอจะสรุปได้ดังนี้ วัดปลุกศรัทธาควรรับศิษย์วัดเพิ่มมากกว่านี้ มีบทลงโทษผู้กระทำความผิดชัดเจน มีการจัดแบ่งเวรหน้าที่ความรับผิดชอบ ระบบการทำงาน มีการประชุม จัดให้เป็นระบบชัดเจนมากขึ้นกว่าเดิม ศิษย์วัดทุกคนควรสามัคคีกันมากกว่านี้ มีการช่วยเหลืองานอย่างเป็นกันเองไม่สมควรจะหนึ่งงาน และเจ้าอาวาสควรมีทุนการศึกษาให้กับศิษย์วัดที่มีความประพฤติดี ควรมีห้องอ่านหนังสือ ทีวี คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เป็นห้องส่วนรวม

4.1.3 หลังจากการอยู่วัดและสิ่งที่ได้จากวัด

สิ่งที่ศิษย์วัดได้รับหลังจากออกจากวัดปลุกศรัทธาไปแล้วสามารถจำแนกได้ดังนี้ คือ มีความรับผิดชอบ มีความอดทน มีความขยัน ประหยัด ได้รับการปลูกฝังนิสัยตื่นนอนแต่เช้า (8 คน) รู้จักแบ่งเวลาการทำงานกับการเรียน รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา เข้าใจความรู้สึกคนอื่น ทำให้จิตใจของตัวเองมีคุณธรรม รู้จักเกรงกลัวต่อบาป เป็นคนมีเหตุผลมากขึ้น (6 คน) รู้จักการปรับตัวเข้ากับสังคม และการช่วยเหลืองานสังคม ไม่ถ่มถุยในอบายมุข (8 คน) ดังเช่น

ไม่อนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นายประพจน์ นักศึกษาปริญญาตรีปี 2 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งเคยเป็นศิษย์วัด 1 ภาคเรียน ได้กล่าวไว้ว่า “ผมรู้สึกตัวเองมีความรับผิดชอบมากขึ้น รู้จักประหยัด รู้จักการแบ่งเวลาในการเรียนและแบ่งเวลามาทำงาน และได้รู้พิธีกรรมทางศาสนา”

นายณัฐพงศ์ นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพปี 1 วิทยาลัยช่างศิลป์ ซึ่งเคยเป็นศิษย์วัด 1 ภาคเรียน กล่าวไว้ว่า “หลังจากออกจากวัดไป สิ่งที่ติดตัวออกไปและมีประโยชน์มาก คือ การมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง มีความอดทน ความขยัน ความประหยัด เพราะจากที่เคยอยู่วัดได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด เมื่อตัวเองออกมาอยู่หอพักก็ยังปฏิบัติเหมือนเดิม คือ ตื่นแต่เช้าอ่านหนังสือ ทำการบ้าน นอนแต่หัวค่ำ ใช้จ่ายอย่างประหยัดเท่าที่จำเป็น ไม่ลุ่มหลง ในอบายมุขอันเป็นทางเสื่อม จิตใจมีคุณธรรม รู้จักบาป-บุญมากขึ้น”

สิ่งที่ศิษย์วัดกล่าวมาพอจะสรุปได้ว่า ศิษย์วัดเกือบทุกคนจะติดนิสัยและพฤติกรรมจากวัดไปด้วย นั่นก็คือ ความขยัน ความอดทน ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การนอนตื่นเช้า ความประหยัด และการปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยของวัด เมื่อไปอยู่หอพักหรือบ้านของตัวเองก็ยังนำพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เคยปฏิบัติในวัดออกไปด้วย ซึ่งเมื่ออยู่ในสังคมก็สามารถปฏิบัติตามกฎหมายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิดกฎหมาย ไม่ประพฤติดุศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรม

นอกจากนี้แล้วศิษย์วัดหลายคนยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ถ้ามีรุ่นน้องเข้าไปพักอาศัยอยู่ในวัด ปลุกศรัทธาถือว่าเป็นสิ่งที่ดีมาก (8 คน) เพราะว่า น้อง ๆ จะได้ประหยัดค่าใช้จ่าย ได้ฝึกความรับผิดชอบ การมีระเบียบวินัย ฝึกความอดทน ความขยัน และจะได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจากเจ้าอาวาส และพระรูปอื่น ๆ (8 คน) นอกจากนั้นแล้วน้องยังจะได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ ได้เรียนรู้ถึงความยากลำบาก รู้คุณค่าของเงิน และน้อง ๆ จะได้ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด (6 คน) น้อง ๆ จะได้รู้พิธีกรรมทางศาสนา ศาสนพิธีของสงฆ์ ได้ทำวัตรเย็น ฟังเทศน์ ฟังธรรม นั่งสมาธิ ทำจิตใจให้สงบ มีจิตใจที่นิ่ง ซึ่งนักศึกษาทั่วไปไม่มีโอกาสได้ประพฤติปฏิบัติเหมือนกับศิษย์วัด นอกจากคนที่เคยบวชมาแล้ว (5 คน) ดังเช่น

นายประพจน์ นักศึกษาปริญญาตรีปี 2 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้กล่าวว่า “ ถ้าน้องจะไปอยู่วัดจะทำให้น้องได้ประหยัดได้มาก ทำให้ตัวเองมีความรับผิดชอบต่อระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา เป็นการค้ำคินิสัย ”

นายธวัชชัย นักศึกษาปริญญาตรีปี 3 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กล่าวไว้ว่า “ น้องจะได้ ช่วยลดค่าใช้จ่ายแบ่งเบาภาระทางบ้าน ช่วยพระทำงานในสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับพระ เช่น ล้างถ้วย ล้างจาน ถูศาลาไปซื้อของในร้านค้า และจะทำให้เป็นคนมีระเบียบวินัยในตนเอง เพราะต้องอยู่ในกฎระเบียบของวัด ”

นายณัฐพงศ์ นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพปี 1 วิทยาลัยช่างศิลป์ เคยเป็นศิษย์วัด 1 ภาคเรียน กล่าวไว้ว่า “ น้องจะได้มีเงินในการเรียนหนังสือ เพราะเงินเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งในการศึกษา และน้องจะได้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สิ่งสำคัญน้องจะได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ ”

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากศิษย์วัดรุ่นพี่ที่ได้กล่าวพอจะสรุปได้ว่า ถ้าหากมีรุ่นน้องมาพักอาศัยอยู่ในวัดปลุกศรัทธา จะเป็นสิ่งที่ดีมาก เพราะน้องจะได้ประหยัดค่าใช้จ่าย ได้ฝึกเป็นคนมีความรับผิดชอบ มีความอดทน มีระเบียบวินัย มีความขยัน ได้รู้จักความยากลำบาก รู้คุณค่าของเงิน ที่สำคัญ ได้ฟังเทศน์ ฟังธรรม ทำให้เป็นคนมีจิตใจดีงาม เพราะได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมจากเจ้าอาวาสและพระรูปอื่น ๆ ทำให้ได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ

ข้อแนะนำจากศิษย์วัดรุ่นพี่ที่สำคัญเกี่ยวกับการพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา ที่รุ่นน้องควรทราบ คือ ต้องช่วยเหลือกันและกัน มีความสามัคคี หน้าที่ตัวเองอย่าให้บกพร่อง และปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด (8 คน) ต้องทำงานด้วยความเต็มใจ อย่าคิดว่าการอยู่วัดเป็นสิ่งที่น่าอาย ยากลำบาก (3 คน) ต้องมีน้ำใจ ต้องการอยู่วัดจริงๆ มีความอดทน ความขยัน และต้องแบ่งเวลางานกับการเรียนให้ถูกต้อง (5 คน) อย่าคิดว่าการเข้าไปอยู่วัดเพื่อความสะดวกสบาย (1 คน) ดังเช่น

นายวิรัตน์ นักศึกษาปริญญาตรีปี 3 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งเคยเป็นศิษย์วัดปลุกศรัทธา 1 ปี ได้กล่าวไว้ว่า “ ต้องช่วยเหลือกันและกัน อย่าคิดการอยู่วัดเป็นความยากลำบาก ให้คิดว่าการไปศึกษาเล่าเรียนในกรุงเทพฯ นั้น วัดเป็นอีกหนทางหนึ่งและเป็นเครื่องช่วยให้เราได้มีโอกาสศึกษาและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และอย่าคิดว่าการเข้าเป็นศิษย์วัดจะสบาย บางครั้งอาจโดนเจ้าอาวาสตำบ้างก็อย่าไปเครียด อย่าโกรธ ที่เจ้าอาวาสว่านั่นแหละดีแล้วเป็นการอบรมเราและที่สำคัญหน้าที่ของตัวเองอย่าให้บกพร่อง ”

นายรัชชัช นักศึกษาปริญญาตรีปี 3 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่เคยเป็นศิษย์วัดปลุกศรัทธา 1 ปี ได้กล่าวไว้ว่า “ ต้องสำรวจความพร้อมและถามตัวเองว่าต้องการอยู่วัดจริงหรือเปล่า ต้องมีใจที่จะอยู่วัดจริง ๆ และต้องแบ่งเวลาเรียนกับงานให้เป็น สิ่งสำคัญต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของวัดอย่างเคร่งครัด ”

นายเอกวิทย์ นักศึกษาปริญญาตรีปี 2 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เคยเป็นศิษย์วัดปลุกศรัทธา 1 ภาคเรียน ได้กล่าวว่า “ ศิษย์วัดทุกคนต้องมีน้ำใจ มีความต้องการอยู่วัดจริงๆ อดทนต่อความยากลำบาก และที่สำคัญต้องมีความขยันจริงๆ ”

ข้อแนะนำสำคัญเกี่ยวกับการพักอาศัยอยู่ในวัดปลุกศรัทธาที่รุ่นน้องควรรู้ ที่ศิษย์วัดรุ่นพี่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า น้องๆ ทุกคนต้องมีความต้องการอยู่วัดจริงๆ อย่าคิดว่าการอยู่วัดเป็นเรื่องน่าอาย และเป็นสิ่งยากลำบากและอย่าคิดว่าการเข้าเป็นศิษย์วัดจะได้รับความสะดวก ความสบาย ในการอยู่วัดต้องขยัน มีความอดทน ปฏิบัติตามกฎระเบียบของวัดอย่างเคร่งครัด ทำงานร่วมกับเพื่อนด้วยความสามัคคี และเป็นกันเอง

นอกจากนั้นแล้ววัดยังได้หล่อหลอมให้ศิษย์วัดหรือเด็กวัดทุกคนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขแตกต่างกันออกไปดังนี้

รู้จักกตัญญู กตเวที มีความซื่อสัตย์สุจริต (8 คน) คัดนิสัยไม่ให้เป็นคนก้าวร้าว ปลูกฝังให้เป็นคนมีคุณธรรมจริยธรรม ไม่ประพฤติผิดศีลธรรม มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีความอดทนอดกลั้น ไม่ว่ากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกรงกลัวต่อบาป (5 คน) ปลุกฝังให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ไม่ถ่มหลงในอบายมุข (3 คน) ดังเช่น

นาย เอกวิทย์ นักศึกษาปริญญาตรีปี 2 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้กล่าวไว้ว่า “ หลังจากที่ตนเองได้ออกจาก วัดไปแล้วรู้สึกตนเองถูกหล่อหลอม ให้เป็นคนมีความเมตตาต่อเพื่อนร่วมสังคม มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเองมากขึ้นเกรงกลัวต่อบาป ไม่กล้ากระทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย ”

นายณัฐพงศ์ นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพปี 1 วิทยาลัยช่างศิลป์ ได้กล่าวว่า “ วัดได้หล่อหลอมให้ตัวผมเอง มีมารยาทที่ดีงาม รู้จักการกราบ และการไหว้ การทักทายปราศรัยกับผู้ใหญ่ ซึ่งก่อนจะเข้ามาอยู่วัด ตัวเองเป็นคนขี้อาย พูดน้อย และได้ประพฤตินอยู่ในศีลธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีต่อตัวเอง วัดยังได้หล่อหลอมให้รู้จัก หักรั้งและเข้าใจคนอื่น เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว เกรงกลัวต่อการกระทำ ความผิด ”

สิ่งที่ได้กล่าวมาแล้วว่าวัดได้หล่อหลอมให้ศิษย์วัดทุกคน อยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข นอกจากนั้นวัดยังได้หล่อหลอมให้ศิษย์วัดทุกคนรู้จักกตัญญู กตเวที มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น ปลุกฝังในสิ่งที่ดี ไม่เป็นคนก้าวร้าว ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักธรรม มีความอ่อนน้อมถ่อมตน อุดมคติคุณงามความดี รู้จักมองโลกในแง่ดี มีมนุษยสัมพันธ์และไม่ถ่มหลงในอบายมุข

4.2 วิจารณ์ผลการวิจัย

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ศิษย์วัดทั้ง 8 คนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพักอาศัยในวัด ปลุกศรัทธานั้นคล้ายคลึงกันมาก แต่มีรายละเอียดแตกต่างกันบ้างเนื่องจากศิษย์วัดบางคนมีอายุมาก และระยะเวลาในการพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธาไม่เท่ากัน บางคนผ่านร้อน ผ่านหนาวมากกว่า ซึ่งมีผลต่อความคิดเห็นของศิษย์วัด ศิษย์วัดที่มีอายุมากมีความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์มาก คือ วัดให้ประโยชน์ต่อตัวเขามากมายทำให้เขาเป็นคนมีคุณธรรมจริยธรรม สำหรับศิษย์วัดที่พักอาศัยอยู่ในวัด 1 ภาคเรียน คิดว่าตัวเองได้ประหยัดค่าใช้จ่ายเป็นส่วนใหญ่ สำหรับศิษย์วัดที่พักอาศัยเป็นระยะเวลา 1 ปี ให้ความคิดเห็นว่า ตัวเองได้รับคุณธรรม จริยธรรม ได้รับการปลุกฝังสิ่งที่ดีๆ เป็นสำคัญ ซึ่งสามารถแบ่งออก 3 ด้านดังนี้

4.2.1 ด้านลักษณะนิสัย พฤติกรรมทั่วไปก่อนเข้าพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา

ศิษย์วัดทุกคนส่วนใหญ่ ก่อนเข้าพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา เกียจคร้าน นอนดึก ดื่นสาย ชอบเที่ยว สนุกสนาน อยากรู้อยากลองสิ่งใหม่ๆ สาเหตุการเข้าพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา สาเหตุที่สำคัญประการแรกคือ เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายระหว่างการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ นางเยาว์ จิวแหยม (2543 : 62) ได้ทำการศึกษาวิจัยค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาไว้ว่า ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง รวมทั้งหมดเฉลี่ย คนละ 86,081.37 บาท/ปี เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาเหตุของลงมาคือ เพื่อความสงบ มีสมาธิในการอ่านหนังสือ รับการปลูกฝังความเป็นคนดีของสังคม การกินอยู่อดมสมบุรณ์

4.2.2 การพักอาศัยอยู่ในวัดปลูกศรัทธา

ผลดีที่เกิดจากการพักอาศัยอยู่ในวัดปลูกศรัทธา ศิษย์วัดทุกคนได้ประหยัดค่าใช้จ่าย ระหว่างการศึกษาที่มีเงินเก็บไว้ใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาโดยตรงผลเสียของการพักอาศัยในวัดปลูกศรัทธา มีเป็นส่วนน้อย คือ ไม่มีเวลาไปเที่ยว ไม่ได้กลับบ้านในช่วงเทศกาลต่าง ๆ ไปเรียนไม่ทัน

ในการพักอาศัยในวัดปลูกศรัทธาเกิดประ โยชน์หลายด้านแต่ที่สำคัญคือประหยัด ค่าใช้จ่ายระหว่างการศึกษา ได้รับการปลูกฝังความเป็นคนดีของสังคม มีความขยัน อดทน รู้จักประหยัด และรู้เคารพกฎระเบียบวินัย กติกาที่เจ้าอาวาสกำหนดไว้ สุเมธ การศรัทธอง (2545 : 136) ได้ทำการ ศึกษาวิจัย ความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของวัด : ศึกษากรณีเฉพาะวัด ไร่ล้อมอำเภอเมืองตราด จังหวัดตราดไว้ว่า การรับเยาวชนให้เข้ามาเป็นศิษย์มีมานานตั้งแต่ในอดีต ซึ่งอดีตกาลที่ผ่านมายังไม่มี โรงเรียน วัด ไร่ล้อมจึงมีบทบาทหน้าที่ในการสอนหนังสือให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชน พ่อแม่ ผู้ปกครองนิยมนำบุตรหลายชายของตนเองมาฝากกับเจ้าอาวาส เพื่อให้รับใช้พระสงฆ์และเล่าเรียน หนังสือไปด้วยบางรายจะอยู่ประจำที่วัด นอกจากจะสอนหนังสือให้กับศิษย์วัดแล้วยังอบรมให้เป็นผู้มี คุณธรรม จริยธรรม และมารยาทที่พึงปฏิบัติต่อพระสงฆ์ บิคา มารดา ผู้มีพระคุณ ตลอดจนบุคคล ทั่วไปอีกด้วย

4.2.3 หลังจากการพักอาศัยอยู่ในวัดปลูกศรัทธา

เมื่อศิษย์วัดออกจากวัดไปแล้ว สิ่งที่ดีติดตัวไปคือ ความขยัน อดทน ความมีระเบียบวินัย รู้จักเคารพกฎหมาย ความเป็นคนดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ สุเมธ การศรัทธอง (อ้างโดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542) ได้ประกาศ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 มาตรา 6 ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการ ดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่พักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ โดยประชากร คือ นักศึกษาที่พักอาศัยในวัดปลุกศรัทธาจำนวน 8 คน การศึกษาเริ่มตั้งแต่ค้นคว้าเนื้อหาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากตำราเอกสาร เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการวิจัยและนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้วนำผลการสัมภาษณ์ที่ได้ มาทำการสรุปในแต่ละหัวข้อ และนำผลสรุปในแต่ละข้อสรุปมาสรุปรวมเป็นผลสรุปในแต่ละตอน นำผลสรุปแต่ละตอนที่ได้นำมาเขียนสรุปผลการวิจัย โดยลักษณะแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาก่อนเข้าพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธาในด้านต่างๆ คือ ผลดีที่เกิดกับตัวนักศึกษาเองหรือประโยชน์ที่ได้รับและผลเสียที่ได้รับ กฎระเบียบและกติกากการพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา กิจกรรมประจำวันของนักศึกษาที่ทางวัดปลุกจัดให้ ปัญหาและอุปสรรคในการพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่นจากการที่พักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา ส่วนที่ 3 เป็นความคิดเห็น ของนักศึกษาหลังจากที่พักอาศัยในวัดปลุกศรัทธาในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับหลังจากออกจากวัดไปแล้ว การเข้ามาพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธาของรุ่นน้อง ข้อเสนอแนะรุ่นน้องเกี่ยวกับ การพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา ความดีที่วัดได้หล่อหลอมให้ศิษย์วัดทุกคน นักศึกษาที่พักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา จำนวนทั้งหมด 8 คน โดยสัมภาษณ์ทั้งหมด เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม เพื่อให้รับรู้และเข้าใจระบบการจำแนกข้อมูล พฤติกรรมของศิษย์วัดในลักษณะที่ไม่ปรากฏให้เห็น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เจาะลึกและเป็นจริง นำข้อมูลที่ได้ออกมาแยกประเภทของเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน และทำการสรุปข้อสรุปในแต่ละส่วน ๆ แล้วนำผลสรุปที่ได้มาเขียนรายงานผลการวิจัยในลักษณะเชิงคุณภาพประกอบการใช้ค่าความถี่ของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยใช้เวลาและความสนใจและข้อมูลจากผู้วิจัยเนื่องจากเป็นศิษย์วัดปลุกศรัทธาในการเชื่อมโยงความคิดเห็นในแต่ละตอนให้มีความสัมพันธ์กันเพื่อความชัดเจนมากขึ้น(สุภางค์ จันทวานิช, 2540 : 177) ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ลักษณะและพฤติกรรมทั่วไปของนักศึกษาก่อนเข้าพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา

1.1 ลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมของนักศึกษาก่อนเข้าพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา นักศึกษาเป็นคนที่ตั้งใจเรียน พฤติกรรมเกียจคร้านชอบนอนดึก ตื่นสาย ไม่ชอบทำงานบ้านเช่น ถ้างด้าง ถ้างานปัดกวาดบ้าน ถูบ้าน ชอบเดินเที่ยว ใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือย ชอบความทันสมัย เทียวกลางวันและเดินห้าง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรรพสินค้า เป็นวัยรุ่นอยากลองอยากรู้ในสิ่งใหม่ ๆ (6 คน) จี้อ้าย ไม่ค่อยพูดกับคน แปลกหน้า ชอบความสงบ (2 คน)

1.2 สาเหตุที่นักศึกษาเข้าพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา สาเหตุที่สำคัญเพื่อ ประหยัดค่าใช้จ่าย (8 คน) เพื่อต้องการความสงบและมีสมาธิในการเรียนและเพื่อความสบายใจของพ่อ-แม่ หรือ ผู้ปกครอง เพราะท่านก็คิดว่าเมื่อลูกเป็นศิษย์วัดแล้วจะได้รับการอบรมนิสัยจากเจ้าอาวาสและพระรูปอื่น ๆ ไม่เป็นเด็กเกเร (7 คน) เพื่อต้องการประสบการณ์ใหม่ๆ และต้องการให้พระอบรมคตินิสัย ได้เรียนรู้ธรรมะ ศาสนพิธีจากวัด (2 คน)

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา

2.1 ประโยชน์ที่สำคัญที่ศิษย์วัดวัดได้รับ คือ ประหยัดค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน (8 คน) ทำให้มีสมาธิในการเรียน มีความสงบ บรรยากาศเหมาะกับการอ่านหนังสือและทำให้เป็นคนนอน ตื่นเช้า ได้ฝึกความอดทน ได้ประสบการณ์ใหม่ๆ (8 คน) จากนั้นยังได้ฟังเทศน์ ฟังธรรม ได้ทำวัตร สวดมนต์ นั่งสมาธิฝึกจิต ได้เรียนรู้ศาสนพิธีได้รับการอบรมจากพระ (8 คน) ได้กินคืออยู่ดี อดทนสมบูรณ์ ได้ทำบุญและเป็นคนเกรงกลัวต่อบาป (4) มีมนุษย์สัมพันธ์ ดีขึ้น (1)

2.2 ผลเสียจากการพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา โดยรวมแล้วมีน้อยมากเช่นขาดความอิสระ ในการออกไปเที่ยว (2 คน) ถูกมองจากเพื่อน ๆ ว่าเป็นคนยากจน เป็นเรื่องน่าอาย (1 คน) ไปเรียน ไม่ทัน (3 คน)

2.3 กฎระเบียบกติกากการพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธา พระอาจารย์ มหาสมบัติ เจ้าอาวาส วัดปลุกศรัทธา ได้กำหนดไว้ 12 ข้อ นักศึกษาส่วนใหญ่ปฏิบัติได้ครบทุกข้อ ดังนี้

ห้ามนำอาหารเข้าไปรับประทานอาหารในห้อง ห้ามซื้อข้าวให้พระ ห้ามศิษย์วัดเข้าห้องพระ (เว้นแต่ได้รับอนุญาต) ห้ามพาเพื่อนเข้ามาสู่มุขในห้อง ห้ามดื่มสุรา สูบบุหรี่ ยาเสพติดอื่น ๆ ภายในวัด และนอกวัด ห้ามศิษย์วัดมีเครื่องใช้ไฟฟ้าที่เกินความจำเป็น เช่น กาน้ำร้อน ทีวี คอมพิวเตอร์ (เว้นแต่มีความจำเป็นต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าอาวาส) ต้องตื่นตั้งแต่ตี 5 ทุกวัน ต้องลงทำวัตรเย็น ทุกวัน อาทิตย์ ต้องออกถือขำทุกวัน ต้องพัฒนาวัดทุกวันอาทิตย์ มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับ มอบหมาย หลัง 4 ทุ่มห้ามศิษย์วัดทุกคนออกนอกวัด (ถ้ามีธุระจำเป็นต้องแจ้งเจ้าอาวาสก่อน) นักศึกษา สามารถปฏิบัติได้ครบทุกข้อ (6 คน) ไม่สามารถปฏิบัติได้ครบทุกข้อ (2 คน)

2.4 กิจกรรมหรือกิจวัตรประจำวันที่ทางวัดปลุกศรัทธาจัดให้มีหลากหลาย เกิดผลดี และประโยชน์ต่อนักศึกษาอย่างมาก ได้ฝึกทำงานบ้าน มีความอดทน มีความขยัน รู้จักการประเคน ของให้พระ กิจวัตรประจำวันที่วัดปลุกศรัทธาจัดให้มีดังนี้ ต้องตื่นนอนแต่เช้ามีด เพื่อเตรียมออกถือ ขำเดินตามพระบิณฑบาตร หลังกลับจากบิณฑบาตรต้องจัดกับข้าว ตักข้าว ประเคนพระ คอยดูแล เวลาพระฉันท์ เวลาพระฉันท์เสร็จก็รวบรวมถ้วย-จาน ที่พระฉันท์ลงไปล้างและปิดกวาดกุศลา

2.5 ปัญหาและอุปสรรคในการพักอาศัยในวัดปลุกศรัทธาส่วนใหญ่คือ ศิษย์วัดมีจำนวน น้อยแต่ปริมาณงานก็มีเท่าเดิม ศิษย์วัดต้องทำงานหนักและเหนื่อย (8 คน) เรียนเล็กคำ กลับวัดฝึก ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(4 คน) ไปเรียน ไม่ทัน ดิ้นบิณฑบาตรไม่ทัน ไม่มีเวลากลับบ้านในช่วงเทศกาลต่าง ๆ (4 คน) มีความขัดแย้งระหว่างเด็กวัดด้วยกัน ความคิดเห็นไม่ตรงกัน (2 คน)

2.6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพักอาศัยในวัดปลูกศรัทธาครั้งนี้ อยากให้มีศิษย์วัดเพิ่มมากขึ้น (8 คน) ควรมีบทลงโทษผู้กระทำความผิดชัดเจนกว่านี้ (5 คน) ควรมีการประชุมปรึกษาเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน การจัดระบบการทำงานแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน (4 คน) อยากให้ศิษย์วัดมีความสามัคคีกันมากขึ้นกว่าเดิม การทำงานก็ให้เป็นกันเอง วันไหนที่มีงานก็ไม่อยากให้มีคนหนึ่งงาน (2 คน) เจ้าอาวาสควรมีทุนการศึกษาให้กับศิษย์วัดที่ประพฤติดี ช่วยเหลืองานดี และควรให้ศิษย์วัดได้มีโอกาสเสนอแนวความคิดในการพัฒนาวัด (1 คน) อยากให้มีห้องอ่านหนังสือ คูทิวี อินเทอร์เน็ต เป็นห้องส่วนรวม (1 คน)

3. ความคิดเห็นของนักศึกษาหลังจากการพักอาศัยในวัดปลูกศรัทธา

3.1 สิ่งทีศิษย์วัดได้รับหลังจากออกจากวัดปลูกศรัทธาไปแล้วสามารถจำแนกได้ดังนี้ คือ มีความรับผิดชอบ มีความอดทน มีความขยัน ประหยัด ได้รับการปลูกฝังนิสัยตื่นนอนแต่เช้า (8 คน) รู้จักแบ่งเวลาการทำงานกับการเรียน รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา เข้าใจความรู้สึกคนอื่น ทำให้จิตใจของตนเองมีคุณธรรม รู้จักเกรงกลัวต่อบาป เป็นคนมีเหตุผลมากขึ้น (6 คน) รู้จักการปรับตัวเข้ากับสังคมและการช่วยเหลืองานสังคม ไม่กลุ่มหลงในอบายมุข (8 คน)

3.2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ถ้ามีรุ่นน้องเข้าไปพักอาศัยอยู่ในวัดปลูกศรัทธาถือว่าเป็นสิ่งที่ดีมาก (8 คน) เพราะ ว่า น้อง ๆ จะได้ประหยัดค่าใช้จ่าย ได้ฝึกความรับผิดชอบ การมีระเบียบวินัย ฝึกความอดทน ความขยัน และ จะได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจากเจ้าอาวาสและพระรูปอื่น ๆ (8 คน) นอกจากนั้นแล้วน้องยังจะได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ ได้เรียนรู้ถึงความยากลำบาก รู้คุณค่าของเงิน และน้อง ๆ จะได้ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด (6 คน) น้อง ๆ จะได้รู้พิธีกรรมทางศาสนา ศาสนพิธีของสงฆ์ ได้ทำวัตรเย็น ฟังเทศน์ ฟังธรรม นั่งสมาธิ ทำจิตใจให้สงบ มีจิตใจที่ศึงาม ซึ่งนักศึกษาทั่วไปไม่มีโอกาสได้ประพฤติปฏิบัติเหมือนกับศิษย์วัด นอกจากคนที่บวชมาแล้ว (5 คน)

3.3 ข้อเสนอแนะจากศิษย์วัดรุ่นพี่ที่สำคัญเกี่ยวกับการพักอาศัยในวัดปลูกศรัทธา ที่รุ่นน้องควรทราบ คือ ต้องช่วยเหลือกันและกัน มีความสามัคคี ทำหน้าที่ตัวเองอย่าให้บกพร่อง และปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด (8 คน) ต้องทำงานด้วยความเต็มใจ อย่าคิดว่าการอยู่วัดเป็นสิ่งที่น่าอาย ยากลำบาก (3 คน) ต้องมีน้ำใจ ต้องการอยู่วัดจริงๆ มีความอดทนขยัน และต้องแบ่งเวลางานกับการเรียนให้ถูกต้อง (5 คน) อย่าคิดว่าการเข้าไปอยู่วัดเพื่อความสะดวกสบาย (1 คน)

3.4 วัดได้หล่อหลอมให้ศิษย์วัดหรือเด็กวัดทุกคนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขแตกต่างกันออกไปดังนี้ รู้จักกตัญญู กตเวที มีความซื่อสัตย์สุจริต (8 คน) ตัดนิสัยไม่ให้เป็นคนก้าวร้าว ปลูกฝังให้เป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรม ไม่ประพฤติผิดศีลธรรม มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีความอดทน อดกลั้น เกรงกลัวต่อบาป (5 คน) ปลูกฝังให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ไม่กลุ่มหลงในอบายมุข (3 คน)

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. ในการพักอาศัยในวัดปลูกศรัทธา ศิษย์วัดทุกคนจะได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งในหอพักนักศึกษาหรือในมหาวิทยาลัย ควรจะมีการปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม ให้กับนักศึกษา
2. หอพักนักศึกษาและสถาบันการศึกษาของไทย ควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้รับการอบรม ฟังพระเทศน์ รับฟังธรรม และสร้างค่านิยมการเข้าวัดและบำเพ็ญประโยชน์ให้กับ นักเรียน นิสิต นักศึกษา

5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้วิจัย

1. ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่พักอาศัยในวัดปลูกศรัทธา เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ เป็นการวิจัยในลักษณะวิจัยเชิงคุณภาพ ควรใช้เวลาในการวิจัยมากกว่านี้ เพราะการเก็บข้อมูลในลักษณะของการสัมภาษณ์ต้องใช้เวลาในการสัมภาษณ์มากพอสมควรจึงจะได้ ข้อมูลที่เจาะลึกและเที่ยงตรง
2. ผู้ที่จะทำปัญหาพิเศษในลักษณะการวิจัยเชิงคุณภาพ ต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ ละเอียดรอบคอบ ศึกษาข้อมูลรอบด้านและหลาย ๆ ทาง อีกทั้งต้องทุ่มเทเวลาและการวิเคราะห์ตีความข้อมูลอย่างมีหลักการ

5.2.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการเก็บข้อมูล ควรสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากพระ กรรมการวัด อุบาสกอุบาสิกาด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มาจากบุคคลหลายฝ่ายทำให้ข้อมูลที่ได้นำเชื่อถือ
2. ควรวิจัยเกี่ยวกับการพักอาศัยในวัดอื่น ๆ ที่มีนักศึกษาพักอาศัยอยู่ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการอยู่วัดอื่น ๆ ด้วย

บรรณานุกรม

กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. 2516. ประมวลระเบียบกรมการศาสนา พ.ศ. 2515. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา. 278 น.

กรันย์ ปัญโญ. 2542. การดำเนินชีวิตของนักศึกษาที่พักอยู่ในหอพักมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 98 น.

กองวิชาการ. 2530. ประมวลวิทยานิพนธ์ของนิสิตบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2529. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ทบวงมหาวิทยาลัย, ทบวงมหาวิทยาลัย กองวิชาการ.

กำจัด จันทวงษ์ไส. 2536. การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียนตามหลักสูตรระดับชั้นสูงของศูนย์พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 126 น.

แก้ว ชิตตะขบ และคณะ. 2545. ความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีวัดสวนแก้ว อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถาบันศาสนา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 136 น.

เกียรติศักดิ์ เกษวงศ์รอด. 2543. ระบบการจัดการหอพักนักศึกษา กรณี : หอพักนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. กรุงเทพฯ : ปัญหาพิเศษปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 89 น.

ขนิษฐา วิเศษสาร. 2521. การศึกษาปัญหาและความต้องการของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 64 น.

จิตรกร ตั้งเกษมสุข และธรรมเกียรติ กันอริ. 2542. พุทธศาสนากับการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กองทุนการศึกษาเพื่อสันติภาพ. 107 น.

ณรงค์ ศรีสวัสดิ์. 2542. วิธีการวิจัยทางสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 150 น.

ทิวา ยานไกล, ประชุม วิบูลย์ศิลป์ และสุเมธ การศรีทอง. 2545. ความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีวัดไผ่ล้อม อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด. กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถาบันศาสนา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 136 น.

_____ . 2545. ความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีวัดไผ่ล้อม อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด. กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถาบันศาสนา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 136 น. อ้างถึง ประเทือง เกาจี. 2517.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษาปัญหาและความต้องการของนิสิตที่อยู่ประจำหอพักของวิทยาลัยวิชาการศึกษาใน ส่วนภูมิภาค ปีการศึกษา 2516. กรุงเทพฯ : ปรินญาณิพนธ์ปริญาโท วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. 85 น.

- _____ . 2545. ความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีวัดไผ่ล้อม อำเภอ เมืองตราด จังหวัดตราด. กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถาบันศาสนา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 136 น. อ้างถึง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี. 2542. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด. 41 น.
- นางเยาว์ จิวแฮม. 2543. การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 62 น.
- นางเยาว์ จันมีศรี. 2543. ปัญหาและความต้องการของนักศึกษาที่พักในหอพักของมหาวิทยาลัย เชียงใหม่เกี่ยวกับการให้บริการของหอพัก. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 168 น.
- เนตรนริศ นาควัชระ. 2529. ความสัมพันธ์ของวัดกับชุมชน. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยศึกษาจุฬาลง- กรณ์มหาวิทยาลัย. 15 – 16 น.
- บุปผา ทิพย์สถานกุล, ประเสริฐ เรือนนระการ และวินัย สมมิตร. 2545. รายงานวิจัย ความสำเร็จใน การปฏิบัติภารกิจของวัด ศึกษาเฉพาะกรณีวัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี. กรุงเทพฯ : โครงการ พัฒนาการจัดการศึกษาของสถาบันศาสนา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 132 น.
- พระธรรมปิฎก. 2541. หยาดเพชรหยาดธรรมภูมิปัญญาเพื่อการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับกองทุนการศึกษาเพื่อสันติภาพ. 107 น.
- พระอาจารย์ มหาสมบัติ สุรสมปตติ. เจ้าอาวาสวัดปลูกศรัทธา. สัมภาษณ์, 24 มีนาคม 2548.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. 2542. ความรู้คู่คุณธรรม : รวมบทความเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและการ ศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 109 น.
- มณฑา วรรณทอง. 2543. การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของนักศึกษาโครงการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำ การในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. 285 น.
- มนตรี เข้มกลีกร. 2542. รูปแบบของหอพักนักศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 112 น.
- _____ . 2542. รูปแบบของหอพักนักศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 112 น. อ้างถึง เขวลักษณ์ คัดโนภาส. 2523.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- บทบาทและทิศทางของการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 265 น.
- _____ . 2542. รูปแบบของหอพักนักศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 112 น. อ้างถึง หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. รศ 123. สมุดระเบียบการ โรงเรียนราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : หอจดหมายเหตุแห่งชาติ. 55-54 น.
- _____ . 2542. รูปแบบของหอพักนักศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 112 น. อ้างถึง หัสตินทร์ เขาวนปรีชา. 2527. หอพักแบบศูนย์ที่พักอาศัยและการศึกษานวัตกรรมเพื่อการพัฒนาการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชนิกร เศรษฐ. 2523. สังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 248 น.
- _____ . 2528. สังคมวิทยาชนบท. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช. 336 น.
- _____ . 2536. โครงสร้างสังคมและวัฒนธรรมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช. 198 น.
- เรืองชัย จรุงศิริวัฒน์. 2536. ค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีงบประมาณ 2535.
ขอนแก่น : กองแผนงานมหาวิทยาลัยขอนแก่น. 63 น.
- ลินจี หะวานนท์. 2526. การศึกษากับสังคมไทยก่อนสมัยปฏิรูปการศึกษา: วิเคราะห์จากศิลาจารึกหลักที่ 1 และกฎหมายตรา 3 ดวง. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 166 น.
- วัลลภา เทพหัสติน ณ อยุธยา. 2543. การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นิสิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ : ส่วนวิจัยและพัฒนา สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา. 64 น.
- วรรณภา ภาษาประเทศ. 2541. ปัญหาการพักอาศัยในหอพักของนิสิตและสาเหตุที่ทำให้ นิสิตลาออกกลางคันจากหอพักของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน. กรุงเทพฯ : กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 91 น.
- ศศิธร จารุสมบัติ. 2545. "คู่มือปัญหาพิเศษ" ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. (อค์สำเนา)
- สมควร นามลีจวน. 2545. บทบาทของวัดต่อชุมชนในชนบท จังหวัดขอนแก่น. ขอนแก่น : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 133 น.
- สมหญิง สารโกศล. 2535. สภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 182 น.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. 2543. สังคมและวัฒนธรรมไทยลักษณะการเปลี่ยนแปลงและวิทยาการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. ขอนแก่น : ภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 123 น.
- เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สุภางค์ จันทวานิช. 2540. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 177 น.

สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542. พระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ. 41 น.

สำเนาวิ ขจรศิลป์. 2542. มิติใหม่ของกิจการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 42 น.

อำพร เดชก่อง. 2533. รูปแบบการบริหารงานหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขต
พระราชวังสนามจันทร์. กรุงเทพฯ : ปริชญานีพนธ์ ปริชญาทอ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ ประสานมิตร. 178 น.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง **ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการพักอาศัยอยู่ในวัดปลูกศรัทธา เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ**
ปีการศึกษา 2547

ชื่อ - สกุล (ผู้ถูกสัมภาษณ์) นาย .....

อายุ..... ปี ศาสนา..... เชื้อชาติ..... สัญชาติ.....

ภูมิลำเนา .....

อาชีพบิดา .....

รายได้ ..... บาท/เดือน

อาชีพมารดา .....

รายได้ ..... บาท/เดือน

(กรณีที่ผู้ปกครอง / ผู้อุปการะไม่ใช่บิดา-มารดา)

อาชีพผู้ปกครอง / ผู้อุปการะ .....

รายได้ ..... บาท / เดือน

รายได้ / ค่าใช้จ่ายที่นักศึกษาได้รับต่อเดือน ..... บาท

ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ที่ .....

ชั้นปีที่ ..... สาขาวิชา .....

ภาควิชา .....

คณะ .....

เกรดเฉลี่ยสะสม .....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

